

Trøndelag Forskning og Utvikling

Trøndelag R & D Institute

Mobilisering for kommunal forskning, utvikling og innovasjon i Nord-Trøndelag

Lisa Ekmann

TFoU-arbeidsnotat 2017:106

Tittel : Mobilisering for kommunal forskning-, utvikling- og innovasjonsarbeid i Nord-Trøndelag

Forfatter(e) : Lisa Ekmann

TFoU-notat : 2017:106

ISSN : 1890-6818

Prosjektnummer : 2756

Oppdragsgiver : Nord-Trøndelag fylkeskommune

Kontaktperson : Arild Egge

Oppdragets størrelse : 400 000,-

Prosjektleder : Lisa Ekmann

Medarbeider(e) : Morten Stene

Sammendrag : Prosjektet har vært en mobilisering for å få til mer kommunal forskning og innovasjon. Arbeidet har bestått av tre faser, behovskartlegging, utviklingsverksted og etteranalyse. Totalt har 10 kommuner vært med i prosjektet. En styringsgruppe bestående av KS Nord-Trøndelag, Nord-Trøndelag fylkeskommune, Fylkesmannen i Nord-Trøndelag og Nord Universitet har bidratt til å etablere og gjennomføre prosjektet. Arbeidet viser at det er behov for mer samarbeid om forskning og innovasjon, mellom kommuner, forskningsmiljø og andre samfunnsaktører.

Emneord : Kommuner, kommunal forskning, kommunal innovasjon

Dato : Mars 2017

Antall sider : 21

Status : Offentlig

Utgiver : Trøndelag Forskning og Utvikling AS
Postboks 2501, 7729 STEINKJER
Telefon 74 13 46 60

Forord

Dette notatet er en kortfattet oppsummering av arbeidet med Mobiliseringsprosjektet i 2016.

Prosjektleder har vært Lisa Ekmann, og mange ansatte fra Trøndelag Forskning og Utvikling har medvirket i prosjektgjennomføringen.

En styringsgruppe bestående av KS Nord-Trøndelag, Nord-Trøndelag fylkeskommune, Fylkesmannen i Nord-Trøndelag og Nord Universitet har hatt en sentral rolle i arbeidet.

Steinkjer, februar 2017

Lisa Ekmann
prosjektleder

Innhold

	side
Forord	i
Innhold	ii
Sammendrag	iii
1. Innledning	4
1.1 Resultatmål	4
1.2 Prosjektperiode	4
1.3 Kort prosjektbeskrivelse	4
1.3.1 Bakgrunn	5
1.4 Samskapt læring som et fundament	7
1.5 Organisering	7
2. Gjennomføring	8
2.1 Behovskartlegging	8
2.2 Prosjektverksted	8
2.3 Analyse av resultatene	9
3. resultater fra behovsanalysen og prosjektverkstedet	10
3.1 Kommunenes behov	10
3.2 Prosjektideer og innspill fra verkstedet	10
3.2.1 Samarbeid om kompetanse og FoU	10
3.2.2 Kommunen som næringsutvikler	11
3.2.3 Strategi for bioøkonomi	12
3.2.4 Kommunale tjenester ved akutt sykdom	12
3.2.5 Laboratorium for folkehelse	13
3.2.6 Responssenter for helse og omsorgstjenester	13
3.2.7 Samarbeid på tvers av grunnskole og videregående skole	14
4. Analyse av resultatene	15
4.1 Oppsummering i styringsgruppa	15
4.2 Veien videre	17
4.2.1 «Innovasjonskraft»	18
Vedlegg	20

Sammendrag

Prosjektet har vært en mobilisering for å få til mer kommunal forskning og innovasjon. Arbeidet har bestått av tre faser, behovskartlegging, utviklingsverksted og etteranalyse. Alle kommuner i Nord-Trøndelag har vært invitert med på prosjektet, av disse har totalt 10 kommuner deltatt.

En styringsgruppe bestående av KS Nord-Trøndelag, Nord-Trøndelag fylkeskommune, Fylkesmannen i Nord-Trøndelag og Nord Universitet har bidratt til å etablere og gjennomføre prosjektet.

Konklusjoner

Gjennom mobiliseringsprosjektet framstår det tydelig at det er behov for mer samarbeid om forskning og innovasjon, mellom kommuner, forskningsmiljø og andre samfunnsaktører. En styrking av samarbeidet må skje på flere områder og nivåer, med mål om kontinuerlige forsknings- og innovasjonsarbeid framfor «ad hoc (sam)arbeid». Slik kan det samlet sett skapes mer felles retning og større innovasjonskraft.

Det er nå viktig å få på plass en varig struktur med ansvarlige aktører for å drive arbeidet fremover. Politiske innspill til hva som kan være en mulig organisering/struktur på dette arbeidet for kommunene i (Nord-)Trøndelag fremover er nødvendig.

1. INNLEDNING

Formålet med prosjektet Mobilisering for kommunal forskning-, utvikling- og innovasjonsarbeid i Nord-Trøndelag (Mobiliseringsprosjektet) var økt behovsrettet forskning, utvikling og innovasjon (FoUI) i kommunene gjennom mobilisering, bedre utnyttelse av virkemidler og strategisk FoUI-samarbeid. Prosjektet var et ledd i arbeidet med å kvalifisere nordtrønderske kommuner for nasjonale og internasjonale programmer generelt, med særlig vektlegging av Forskningsrådets kommende program FORKOMMUNE. Prosjektet hadde som mål å bidra til utvikling/videreutvikling av fagnettverk for kommunal FoUI.

1.1 Resultatmål

Ideutvikling for konkrete samarbeidsprosjekter gjennom å koble sammen kommunale FoUI-behov med hensiktsmessige virkemidler, bedrifter/samfunnsaktører og FoU-miljø. Prosjektet skulle utgjøre en «lavterskel FoUI-mobilisering» med særlig vektlegging av kommuner med lite FoUI-aktivitet.

1.2 Prosjektperiode

Prosjektet ble gjennomført i perioden 01.09.2016-15.12.2016. Et utviklingsverksted ble gjennomført 23. november 2016.

1.3 Kort prosjektbeskrivelse

Prosjektet hadde som mål å mobilisere til behovsrettede prosjekter for kommunal FoUI. Virkemiddelet var en målrettet kobling av kommuner, FoU-miljø, virkemiddelaktører, bedrifter og/eller samfunnsaktører opp mot sentrale problemstillinger. I første del av prosjektet ble det tatt kontakt med alle fylkets kommuner for å få fram lokale FoUI-utfordringer.

I november ble det arrangert et søkerseminar hvor felles utfordringer i kommunene ble lagt fram og diskutert. Regionale og nasjonale virkemiddelaktører la fram ressurser og verktøy for FoUI-arbeidet. Både før og etter utviklingsverkstedet ble utfordringene analysert.

Prosjektet hadde som mål å vurdere behov for bistand og oppfølging for å følge opp utfordringene i etterkant av Mobiliseringsprosjektet. Det innebærer f.eks. å vurdere utvikling/videreutvikling av samarbeidsarenaer for FoUI-arbeidet. Kvalifisering for nasjonale og internasjonale programmer var et sentralt aspekt ved en eventuell videreføring av prosjektet.

1.3.1 Bakgrunn

Behov – nasjonal kontekst

Norske kommuner har lenge engasjert seg i nyskappingsarbeid (Ringholm et al 2015)¹. I de siste årene har man begynt å bruke betegnelsen innovasjon om dette arbeidet, som omfatter alt fra forbedring av tjenestekvalitet og organisering, til næringsutvikling, stedsutvikling og demokratisk deltakelse.

KS ønsker at anvendt forskning og utvikling (FoU) skal inspirere politikktutviklingen og praksis i kommunesektoren². Anvendt FoU skal bidra til økt verdiskaping og utvikling av et sterkt, bærekraftig norsk velferdssamfunn, fundert på selvstendige og nyskapende kommuner. KS er bekymret for at forskning i for liten grad er relevant for, og involverer, kommunesektoren. Kommunene og fylkeskommunene blir forsket på snarere enn å være premissleverandører og utviklere av kunnskapen i samarbeid med forskningsmiljøene. En konsekvens kan være at kommunene ikke klarer å nyttiggjøre seg kunnskapen som produseres. Et tiltak for å møte utfordringen er etablering av FoUI-kontakter i alle de nordtrønderske kommunene.

KS påpeker at nettverk mellom forskningsmiljøer og kommuner kan være av stor betydning. Gjennom nettverkene får forskningsmiljøene kunnskap om problemstillinger som kommunene er opptatt av, og kommunene får kjennskap til forskningsmiljøer som er interessert i de samme problemstillingene. En del kommuner deltar ikke i nettverk med FoU-miljøer, og er i liten grad deltakere i forskningsprosjekter. Kommuner som allerede er gode på FoU synes å ha god kunnskap om relevante samarbeidsmiljøer. Staten eller andre aktører bør derfor stimulere til å koble forskningsmiljøer og kommunesektoren. Slike arenaer bør være fagspesifikke og inkludere deltakelse fra mellomledernivået. Et tiltak som framheves er bistand gjennom «kompetansmegling» for å identifisere problemstillinger og relevante forskningsmiljøer som kan kobles på.

Regionalt bakteppe

I høringsutkastet til FoU-Strategi for Trøndelag 2016-2018 vektlegges «lavterskel» tilrettelagte samhandlingsarenaer hvor næringsliv og offentlige virksomheter kan møte relevante FoU-miljø og diskutere aktuelle utvikling og forskningsbehov:

«For å utvikle offentlig sektor er utfordringen å senke terskelen for å ta i bruk forskning i eget utviklingsarbeid, både innenfor tjenesteområdene og for forvaltningsoppgaver [...]. Forskingen må ha sin begrunnelse i reelle behov, og erfaringene viser at tidlig dialog mellom forskningsmiljøene og de som etterspør forskning, bidrar til økt behovsretting av forskningen. Å mobilisere til slike prosesser, utvikle arenaer der aktørene møtes, skape bevissthet om forskningens betydning og sørge for god informasjon om mulighetene som ligger i de ulike virkemidlene, er derfor

---

¹ Ringholm, T., Teigen, H., Aarsæther, Nils (2013). Innovative kommuner. Cappelen Damm

² Jordell, H. (2015). Forskning og utvikling i kommunesektoren. Kommunesektorens initiering, medvirkning og bruk av kunnskap fra FoU. Samfunnsøkonomisk analyse AS

viktig. Slike prosesser utvikler bestillerkompetansen hos aktørene, og bygger FoU-miljøenes faglige plattform og innsikt i næringsliv og offentlig virksomhet. Samtidig utvikles nyttige kontakter og nettverk som kan bidra til felles FoU-prosjekter».

Videre framheves betydningen av å forenkle, koordinere og øke kunnskapen om virkemidlene, og å kvalifisere mot nasjonale og internasjonale forskningsprogrammer.

I Nord-Trøndelag ble prosjektet «Kompetansekobling i offentlig sektor» (Lysø og Sivertsen 2014³) gjennomført i 2013-2014. Prosjektet var et samarbeid mellom KS Nord-Trøndelag, Nord-Trøndelag fylkeskommune, Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Høgskolen i Nord-Trøndelag og Trøndelag Forskning og Utvikling. Her ble det blant annet konkludert med at kommunene bør opprette egne FoUI-kontakter, at eksisterende møteplasser bør tas i bruk og at kommuner med likeartede eller komplementære behov bør kobles sammen for å utvikle gode og kostnadseffektive prosjekter som bygger opp under læring, deling og implementering av kunnskap og erfaringer.

Et annet initiativ ble tatt i 2015, da det ble gjennomført en forstudie knyttet til muligheten for å få etablert et kompetansesenter for innovasjon i offentlig sektor i Steinkjer. Regjeringen Solberg bestemte høsten 2013 at en slik rolle skulle ivaretas gjennom et eget kompetansesenter, som Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi) ble tildelt ansvaret for. I sammenheng med forstudien ble det gjennomført en workshop for å presentere utkast/idéer om et regionalt (trøndersk) opplegg for å fremme innovasjon i kommunene og formidling fra kommunens innovasjonsarbeid. Tilbakemeldingene fra deltakerne var at det først og fremst er behov for mer samarbeid på tvers av kommuner, myndigheter, academia og andre samfunnsaktører.

Mobiliseringsprosjektet bygger på føringene i den regionale FoU-strategien og erfaringene fra FoU prosjektene som er nevnt over. Sentrale aspekter vi tar med oss inn i *Mobiliseringsprosjektet* er at «Det er ulike behov i ulike kommuner» (Berg 2015⁴). Det er behov for en kontekstsensitiv tilnærming, hvor arbeidet spisses mot ulike målgrupper og tema. Videre kreves en mellomromskompetanse når det gjelder å koble på relevante aktører, det være seg kommuner, virkemiddelaktører, bedrifter, samfunnsaktører eller FoU miljø.

Programmer og finansieringsmuligheter

Innovasjon i offentlig sektor har blitt et satsingsområde for nasjonale og regionale aktører som KS, Fylkeskommune, Fylkesmannen, Norges Forskningsråd og Regionalt Forskningsfond. Forskningsrådet er i ferd med å utarbeide programmet FORKOMMUNE for forskning og innovasjon i kommunal sektor. *Mobiliseringsprosjektet* skal skape dialog med Forskningsrådets programkomite, slik at kunnskap høstes begge veier.

---

³ Lysø, R. og Sivertsen, H. (2014). Kompetansekobling – oppsummering av arbeidet 2013 – 2014. TFoU notat 2014:A8.

⁴ Berg, E. (2015). Senter for innovasjon i kommunal sektor. Sluttrapport

1.4 Samskapt læring som et fundament

Endring handler grunnleggende sett om å systematisere og strukturere læringsprosesser (Levin og Klev 2002)⁵. Endringsledelse utøves gjennom å skape læringsmuligheter og utvikle kompetanse som setter deltakerne i læringsprosessen i stand til å ta gode beslutninger. Derigjennom realiseres konkrete endringsoppgaver samtidig som det bygges ressurser i organisasjonene som kan aktiviseres senere.

En grunntanke ved samskapt læring er ønsket om å integrere kommunikative prosesser på ulike typer arenaer i en og samme integrerte læringsprosess. Aktørene i prosessen kan delta på ulike arenaer, men er samtidig med i en kollektiv læringsprosess. Kunnskapsutviklingen kobles sammen med handlinger for å løse konkrete problemstillinger.

For Mobiliseringsprosjektet innebærer grunntanken om samskapt læring at en tar utgangspunkt i kommunens (problemeiernes) utfordringer og tilrettelegger for kollektive læringsprosesser som styrker kommunens endringsarbeid innenfor konkrete områder

1.5 Organisering

Prosjekteier: Trøndelag Forskning og Utvikling (TFoU).

Styingsgruppe: KS Nord-Trøndelag, Nord-Trøndelag fylkeskommune, Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Nord Universitet og Trøndelag Forskning og Utvikling.

Prosjektleder: Trøndelag Forskning og Utvikling ved Lisa Ekmann.

---

⁵ Levin, M., & Klev, R. (2002). Forandring som praksis: Læring og utvikling i organisasjoner. Fagbokforlaget.

2. GJENNOMFØRING

Prosjektet har gjennomført følgende aktiviteter:

- Behovskartlegging og prioritering av problemstillinger som er felles for flere kommuner
- Utviklingsverksted
- Analyse av resultat fra utviklingsverksted

2.1 Behovskartlegging

I perioden september til november 2016 ble det tatt direkte kontakt med alle kommuner i fylket. Et informasjonsbrev ble sendt ut og alle rådmenn/FoU-kontakter ble i etterkant ringt opp. Slik ble kommunene godt informert om bakgrunn og hensikt med prosjektet.

I dialogen med kommunene var vi særlig opptatt av tema som er relevant for flere kommuner. Det ble gjort fortløpende analyse av utfordringene og vurderinger av hvilke FoU miljø, virkemiddelaktører, bedrifter og samfunnsaktører det var aktuelt å invitere med for å belyse utfordringene på utviklingsverkstedet. Både TFoU og styringsgruppa deltok i dette analysearbeidet, og mobiliserte for deltakelse på utviklingsverkstedet.

I prosjektet var det avgjørende å få definert problemstillinger som kommunene selv var opptatt av, som utgangspunkt for konkret diskusjon og ideutvikling. Dette var relativt tidkrevende arbeid, fordi det delvis tok tid å komme i dialog med de rette personer, og fordi kommunene gjerne har behov for å kjøre interne avklaringer når de får en slik utfordring. De fleste kommuner ga tilbakemelding om at dette var et interessant tiltak, men det var vanskelig å prioritere for flere pga. tid, avstand og ressurser.

2.2 Prosjektverksted

Det ble gjennomført et utviklingsverksted den 23. november 2016. Invitasjon, program, deltakerliste og verkstedets diskusjonstema er lagt ved.

Metodikken som ble brukt under utviklingsverkstedet hentet inspirasjon fra prosjektet Grønn forskning Midt-Norge.

Det var 65 deltakere på utviklingsverkstedet. Av deltakerne var 10 kommuner representert i tillegg til et bredt spekter av kunnskapsmiljøer og regionale aktører.

Formålet med seminaret var både å synliggjøre sentrale felles FoUI-utfordringer i fylket, og at alle kommunene får muligheten til å diskutere egne problemstillinger med andre kommuner og deltakende virkemiddelaktører og kunnskapsmiljø.

Målgrupper for søkerseminaret var kommunal og offentlig sektor, offentlige fou-aktører som f.eks. Nord Universitet og Trøndelag Forskning og Utvikling og andre offentlige aktører.

Utviklingsverkstedet ble innledet med felles innlegg fra KS Nord-Trøndelag, Bærum kommune, Forskningsrådet og Interreg (se vedlegg). Bærum kommune ble tildelt Difis

innovasjonspris for 2016 og fortale om sitt strategiske og systematiske arbeid med innovasjon og innovasjonskultur i kommunen. Forskningsrådet informerte om deres kommende program for kommunal innovasjon og utvikling FORKommune. Forskningsrådet presiserte at FORKommune skal være et tverrsektorielt program for å styrke kommunenes innovasjons og forskningsevne, basert på kommunenes egne behov.

Dialogen i verkstedene ble gjennomført på tvers av kommuner, virkemiddelaktører og kunnskapsmiljø basert på de identifiserte fellesutfordringene. Det var oppnevnt leder og referent for hvert verksted, og fagpersoner var spesielt invitert.

2.3 Analyse av resultatene

Etter seminaret ble ideer og innspill oppsummert og diskutert med styringsgruppa. En sammenfatning av dette er gjengitt i avsnitt fire.

Idun Lyngstad og
Erna Østrem fra
Norges
forskningsråd

3. RESULTATER FRA BEHOVSANALYSEN OG PROSJEKTVERKSTEDET

3.1 Kommunenes behov

Det utkrystalliserte seg åtte diskusjonstema basert på forarbeidet (se vedlegg). Seks var foreslått av kommunene, ett av Nord-Trøndelag fylkeskommune og et av Helse-Nord-Trøndelag. Invitasjonen til utviklingsverkstedet ble så sendt ut til alle fylkets kommuner, regionale aktører og relevante kunnskapsmiljøer.

1. Samarbeid om kompetanse og FoU
2. Kommunen som næringsutvikler
3. Strategi for bioøkonomi?
4. Innovative offentlige anskaffelser
5. Kommunale tjenester ved akutt sykdom
6. Laboratorium for folkehelse
7. Responssenter for helse og omsorgstjenester
8. Samarbeid på tvers av grunnskole og videregående skole

Verkstedstemaet «Innovative offentlige anskaffelser» ble foreslått av KS, men utgikk på grunn av lav påmelding.

3.2 Prosjektideer og innspill fra verkstedet

Etter felles innledning ble det gjennomført to parallelle sesjoner med verksteddiskusjoner. Deltakerne hadde på forhånd meldt seg opp til to verksted, basert på de definerte problemstillingene. Ideer og innspill fra de ulike verkstedene gjennomgås under.

3.2.1 Samarbeid om kompetanse og FoU

Dette temaet var det flere kommuner som meldte inn som tema på forhånd. Det var også det temaet flest deltakere meldte seg på, både fra kommuner og øvrige deltakere. Temaet måtte deles inn i fire diskusjonsgrupper.

Det var mange aspekter ved dette temaet som gikk igjen, også innenfor de andre diskusjonstemaene. Kommunene var tydelige på at de har behov for å jobbe mer strategisk og systematisk med sitt forsknings- og innovasjonsarbeid. Mange uttrykte behov for å øke innovasjonskraften i kommunene. Grunnkompetanse om forskning og innovasjon må styrkes og det må skapes et større mangfold i måter å arbeide med FoU på.

Følgende områder og tiltak som kan benyttes for å styrke dette arbeidet ble nevnt:

- Kultur og verktøy for kunnskapsdeling
- Regionale lærings- og innovasjonsnettverk
- Hospitering
- Interkommunalt innovasjonssamarbeid
- Offentlig PhD

- Delte stillinger med akademia
- Kompetansemegling
- Studentaktiv forskning
- Brukermedvirkning
- Medarbeiderdrevet innovasjon
- Innovasjonsledelse
- Forankring
- Ressurser
- Innovasjonsprogram for kommunene
- Innovasjonsfaglig dag
- Studietur til Bærum

Kommunene poengterte at de trenger hjelp til å definere forskningsspørsmål og utvikle forskningsprosjekter, men de var tydelige på at det må skje på basis av kommunenes behov. Det ble etterlyst mer praksisnær forskning. Mange opplever at det eksisterer barrierer for å inngå samarbeid med forskningsmiljøer. Dette handler om en opplevelse av at forskere har en tendens til å operere med mål og språk som oppfattes lite relevant og fremmedgjørende overfor kommunesektoren. Kommunene presiserte behov for at det forskes sammen med dem, ut fra en forståelse om at kommuner og forskningsmiljø er ulike men likeverdige aktører.

3.2.2 Kommunen som næringsutvikler

Flere av kommunene nevnte dette temaet som utfordrende gjennom forarbeidet.

Under diskusjonene ble det påpekt en mangel på strategier og handlingsplaner som ledesnor for det kommunale arbeidet med næringsutvikling. Videre ble det uttrykt behov for bedre sammenheng på tvers av eksisterende planer, forvaltningsnivå, sektorer og kommuner. Dialog må skje på tvers av forvaltningsnivå og sektorer, f.eks. mellom reiseliv-landbruk-helse.

Det er en «*utfordring å finne energibunten som kan dra oss i hop*», som en deltaker på verkstedet uttalte det. En blir tatt av hverdagen, og det er viktig med en ressurs som kan dra ideer videre og styrke et langtidsperspektiv.

Trøndelag som mulighet ble framhevet, og muligheter for å utvikle felles strategi for nye næringer i Trøndelag.

Det er mange små næringsaktører, og det er en utfordring å involvere næringslivet i kommunalt næringsutviklingsarbeid. Hvordan lære av hverandre? F.eks. gode erfaringer med mobilisering og involvering av næringsliv i interkommunalt planarbeid og arbeid med strategisk næringsplan i Ytre Namdal.

Områder for næringsutvikling som var sentrale:

- Matproduksjon og biomasse. NT har 20% av landets matproduksjon, nasjonalt mål om å øke matproduksjon med 1,5%
- Utnytte synergier mellom mat/lokalmat, reiseliv, grønn omsorg, folkehelse

3.2.3 Strategi for bioøkonomi

Temaet ble spilt inn av Region Namdal⁶.

Region Namdal har blant flere ting hatt fokus på utviklingsmuligheter innen både grønn og blå sektor. Gjennom Partnerskap Namdal⁷ er det vedtatt at det skal utarbeides en felles strategi for bioøkonomi. Region Namdal kan være en pilot for strategiarbeidet for deretter å innlemme hele NT. Strategien skal være et verktøy for både kommunal forvaltning og næringsliv. TrippelHelix modellen må/bør ligge til grunn – samspillet mellom det offentlige, næringsliv og FoU-miljøer. Strategien må kunne gi føringer for nye måter å jobbe på slik at regionen får sin andel av bioøkonomi-satsingen.

Sentrale poenger og spørsmål i diskusjonen:

- Nord-Trøndelag har status som «best på lokal mat» - hvordan få ut potensialet?
- Vi må hente både kapital og teknologi eksternt, men samtidig ha fokus på lokal verdiskaping. Vi må bli noe mere enn en råvareleverandør
- Hvordan koble sammen aktører og skape nettverksbygging
- Hva er riktig nivå på samarbeidet?
- Hva skal kommunenes rolle være?
- Interkommunalt planverk viktig!
- Lære av andre regioner
- I arbeidet med en bioøkonomistrategi må vi også tenke nye Trøndelag
- Statuskartlegging for ressurstilgang
- Strategien må ha et overordnet ansvar for å ivareta alle interesser – f.eks. jordvern. Det er en mangelfull kompetanse om arealbruk

3.2.4 Kommunale tjenester ved akutt sykdom

Dette temaet baserte seg på et konkret innspill fra Helse Nord-Trøndelag.

Den spesifikke ideen var å utvikle et godt system i kommunene for tidlig oppdagelse av akuttsykdommen sepsis (blodforgiftning). Tanken er å utvikle et felles system for tidlig observasjon mellom kommune, sykehus, ambulanse. Det vil kreve at det utvikles beslutningsstøtte og beslutningsverktøy i kommunene, f.eks. i hjemmesykepleien. Teknologiske løsninger kan være et virkemiddel for dette.

Temaet hadde også et mer generelt aspekt, for det kan også på mange andre områder være aktuelt å overføre systemer/metoder for akutt diagnostisering og behandling. Det vil være mulig å ta utgangspunkt i enkelte brukergrupper – og overføre metodikken på flere områder eller brukergrupper.

---

⁶ Region Namdal består av 13 namdalskommuner.

⁷ Partnerskap Namdal består av Region Namdal, Nord universitet og Trøndelag Forskning og Utvikling.

Videre utvikling av ideen krever:

- System og kompetansedeling mellom kommune og sykehus
- Opplæring av ansatte og innbyggere
- Beslutningsstøtte og teknologiske virkemidler

Det ble foreslått å opprette læringsnettverk for ansatte fra sykehus og kommuner for videreutvikling av ideen.

3.2.5 Laboratorium for folkehelse

Temaet ble foreslått av Levanger kommune.

Utgangspunktet for temaet var at vi ikke er flinke nok til å utnytte potensialet mht. folkehelsekompetanse i regionen. Å omsette kunnskap til handling er vanskelig, det er en utfordring for kommune å endre atferd. Tverrsektoriell samhandling er hovedutfordringen. Det gjelder alle etater, en må bli bedre på å identifisere MIN rolle. Når de som arbeider rundt omkring skjønner hvordan de kan tenke Folkehelse, så skjer det. Det er viktig å arbeide rett, dokumentere hva som fungerer og å spre metodikkene.

Sentrale poenger og spørsmål i diskusjonen:

- Knytte data til lokale behov (HUNT) (viktig motivasjon)
- Systematisere kunnskap - dele erfaringer – identifisere kunnskapsmangler/behov – skape innovasjon – dokumentere gevinster
- «Samfunnsmedisinske ventelister» – hva kan kommunene gjøre? Folkehelsealliansen som motor
- Reetablere Folkehelsekonferansen

3.2.6 Responssenter for helse og omsorgstjenester

Temaet ble spilt inn fra Stjørdal kommune.

Det er en utfordring at ulike teknologiske systemer ikke «snakker sammen», og at en ikke har en felles plattform.

En må skille mellom den tekniske løsningen og den mer operative delen.

Diskusjon rettet seg mot hva et responscenter er og hvilke tjenester det bør inneholde. Vi vet for lite om hvilke behov kommunene har, og hvilke behov et responscenter kan løse. Hvordan kan et responscenter påvirke den kommunale tjenesteytingen – og hvilken betydning har det dersom responscenteret ligger i en annen kommune?

Responssentre vil kreve gode beredskapsløsninger, teknisk støtte og oppfølging.

Sentrale poenger og spørsmål i diskusjonen:

- Hva er kostnadene ved å være tidlig ute, f.eks. ved å etablere lokalt responscenter før nasjonale løsninger kommer på plass?

- Kommuner ønsker å ta en regional rolle for utvikling av responsentre, gjerne i forbindelse med bygging av nye helsehus/ beredskapshus
- Behov for samhandling, på tvers av sektorer, på tvers av kommune og sykehus!
- En viktig forutsetning er på plass gjennom nasjonal referansearkitektur for responsenter
- Behov for kunnskap om behov og muligheter
- Brukerinvolvering
- Opprette læringsnettverk for responsenterutvikling?

3.2.7 Samarbeid på tvers av grunnskole og videregående skole

Temaet ble spilt inn av Nord-Trøndelag fylkeskommune. Innspillet var en konkret ide som det jobbes med i fylkeskommunen.

Ideen handler om å drive kompetanseutvikling i lag med kommunene og finne felles satsningsområder via kommunedialog i overgangen mellom grunnskole og videregående skole. De videregående skolene har behov for informasjon om elevens bakgrunn for å gi et best mulig tilpasset utdanningstilbud og forebygge frafall. For kommunene er det av interesse å vite hvordan det går med elever fra deres kommune. Det kan styrke kunnskapsgrunnlaget for å iverksette og prioriterer rett tiltak på kommunalt nivå.

Det ble understreket at kommunene må være en reell premissgiver for samarbeid og dialog (kan også gå på andre forhold i oppvekstsektoren enn VGS).

Sentrale poenger og spørsmål i diskusjonen:

- Typisk i Nord-Trøndelag at det er kjønnsdelt yrkesvalg blant ungdom – det kan føre til en del feilvalg
- Viktig med samarbeid på tvers av kommunene om karriereveiledning
- Lærlingeplaner – sliter med konjunkturutsatt industri og for få fra kommunene
- Kommunedialog mer regionalt orientert enn kommunalt orientert
- Utvikle og forbedre kommunikasjonen mellom kommunene (også informasjonsspredning)
- Viktig å trekke samarbeidet mellom u-skole og VGS lengre ned i u-skolen
- Viktig å ta i bruk den forskningsbaserte kunnskapen som allerede finnes
- Utnytte IKO-verktøyet bedre. Akershus fylkeskommune har siden begynnelsen av 2000-tallet pålagt de videregående skolene å bruke IKO-modellen (Identifisering - Kartlegging - Oppfølging)⁸.

---

⁸ IKO-modellen systematiserer det frafallsforebyggende arbeidet, og skolene må lykkes i IKO-arbeidet for at fylkeskommunen skal nå målet om økt andel fullført og bestått.

4. ANALYSE AV RESULTATENE

I dette kapitlet synliggjøres styringsgruppas vurderinger etter utviklingsverkstedet, og det gjøres rede for sentrale signaler og aktører for det videre arbeidet.

4.1 Oppsummering i styringsgruppa

Etter utviklingsverkstedet hadde styringsgruppa et møte for å diskutere resultatene fra utviklingsverkstedet og betydningen for videre utvikling av FoUI-samarbeid i regionen.

Deltakerne opplevde at arbeidet med utviklingsverkstedet hadde vært nyttig. Det var godt oppmøte på dagen, og blandingen av kommuner, kunnskapsmiljø, virkemiddelaktører og regionale aktører skapte en engasjerende og interessant faglig dag. Å utfordre kommunene til å utforme egne problemstillinger sikret at det ble relevante diskusjoner.

En skulle allikevel gjerne hatt med enda flere av kommunene i fylket. Selv om Mobiliseringsprosjektet var særlig rettet mot kommuner med små forsknings- og innovasjonsressurser, med mål om å være en «lavterskel» FoUI-arena, ser vi at det gjerne er de kommunene med størst forsknings- og innovasjonstakt som stiller opp på slike arenaer. Nyten ved et slikt arrangement må være tydelig, for at det skal la seg forsvare å prioritere tid til deltakelse på denne eller lignende møteplasser og arenaer.

Den store interessen og engasjementet for temaet «samarbeid om kompetanse og FoU» synliggjør både stort behov og potensial i kommunene. Begrepet «innovasjonskraft» ble hyppig brukt under utviklingsverkstedet. Under utviklingsverkstedet kom det fram en rekke forslag på hva som kan bidra til å bygge en slik innovasjonskraft.

Styringsgruppa reflekterte over at vi står overfor store endringer på veien mot et samlet Trøndelag. Vi må også få ut kraften i disse endringene, bruke endringene til å se nye muligheter. Hvordan kan vi arbeide for å skape en felles kraft, på tvers av institusjoner og regionale skillelinjer?

For styringsgruppa har diskusjonene rundt det generelle temaet «samarbeid om kompetanse og FoU» vært lærerikt og nyttig. Det erkjennes at «vi må bli flinkere til å dele og koble flere på», ikke minst på regionalt nivå, og mellom regionalt og kommunalt nivå.

En viktig brikke i det videre arbeidet blir å jobbe med innholdet i Forsknings- og utviklingsstrategi for Trøndelag 2016-2020. For kommunal forskning og utvikling har det stor betydning hvordan de regionale aktørene skaper samhandlingsarenaer med kommunene og andre aktører. Forskning og utvikling er avgjørende for å løse utfordringene både innen privat og offentlig sektor. De formelle regionale virkemidlene for kommunal forskning og utvikling synes allikevel å være mindre målrettet, enn de for privat sektor.

Styringsgruppa erkjenner at det er behov for en mer «framoverlent» og omforent innsats for kommunal forskning og innovasjon, også innenfor egne organisasjoner. Satsinger på kommunalt nivå vil ha tungt for å finne den nødvendige kraften, om den ikke støttes opp under en omforent satsing på regionalt nivå, gjennom målrettede

strategier, virkemidler og samarbeidsarenaer for framtidig utvikling. Gjennom gode samarbeidsprosjekter kan felles innsats på enkeltområder styrkes.

Diskusjonene rundt temaet «kommunen som næringsutvikler» har vist at kommunene sliter med å håndtere denne rollen. Kommunereformen fastslår viktigheten av kommunens ansvar innen næringsutvikling. I praksis synes det krevende for kommunene å finne ressurser og arbeidsmetoder for arbeidet. Her er det allikevel initiativer på gang i fylket, i Namdal arbeides det med å samordne næringsutviklere på tvers. Det finnes også et forum for næringsutviklere i fylket. Forskningsrådet program FORREGION kan være et viktig virkemiddel i dette arbeidet.

Når det gjelder satsing og strategi for bioøkonomi så har Kompass 2030 fått en sentral utviklingsrolle. Kompass 2030 er et partnerskap mellom Nord universitet, Trøndelag Forskning og Utvikling (TFoU), SINTEF og T:lab. Kompass 2030 arbeider for å etablere gode samhandlingsmodeller og faglige nettverk, med bioøkonomi som satsingsområde.

Knyttet til temaet «kommunale tjenester ved akutt sykdom» er det nok mye faglig frustrasjon, fordi det berører skjæringspunktet mellom kommunens og helseforetakets ansvarsområder. Kommunikasjonen som samhandlingsreformen forutsetter er krevende. Noen av de beste eksemplene vi har vi vise til så langt er arbeidet med de distriktsmedisinske sentrene. En stipendiatstilling skal se nærmere på samhandlingen mellom kommune og sykehus.

Et annet viktig pågående arbeid innen dette temaet er programmet Helseplattformen i Midt-Norge, som er et prøveprosjekt for det anbefalte nasjonale målbildet «Én innbygger – én journal». Målet er en felles nasjonal løsning for kommunal helse- og omsorgstjeneste.

Temaet «kommunale tjenester ved akutt sykdom» berører mulighetsrommet både innen nye arbeidsmetoder og en intensiv utvikling innen helseteknologi som muliggjør nye bruksområder. Det er sånn sett også relatert til temaet «responscenter for helse og omsorgstjenester», som ble sterkt aktualisert med den nasjonal referansearkitektur innen velferdsteknologi som kom i 2016. Formålet med den er å danne rammen for utvikling av velferdsteknologiske tjenester. Referansearkitekturen skal sørge for at samhandlingen fungerer gjennom behandlingsforløpet og at alle aktører skal ha tilgang til relevant informasjon.

Helsedirektoratet har anbefalt at antallet responscenter i Norge reduseres til anslagsvis 10 enheter. Både kommuner, helseforetak og helsemyndigheter står overfor store utfordringer når det gjelder å identifisere mulighetsrommet og de behov responscenteret kan fylle i framtida.

Styringsgruppa oppfatter diskusjonene rundt temaet «laboratorium for folkehelse», og målet om å høste flere synergieffekter ut av de sterke fagmiljøene innen området, som viktige for folkehelsearbeidet i fylket. Her har HUNT og Nord-Trøndelag fylkeskommune et særlig ansvar for oppfølgingen.

Videre arbeid med temaet «samarbeid på tvers av grunnskole og videregående skole» kan være viktig i det framtidige arbeidet med å forebygge frafall og å sikre kompetanseheving og kvalitetssikring i utdanningsløpet. Nord-Trøndelag fylkeskommune jobber konkret med videre planlegging av denne satsingen.

4.2 Veien videre

Her oppsummeres sentrale stikkord fra de ulike verkstedene:

Samarbeid om kompetanse og FoU:

- Behovet for, og viljen til, å øke samarbeidet om forskning og utvikling er stor!
- Styringsgruppa konstaterer at ved å samle aktører på denne måten, både gjennom styringsgruppa og i et slik verksted, ser en at det foregår et betydelig utviklingsarbeid og det skapes gjensidig erfaringsutveksling. Denne typen forsknings- og innovasjonsarena kan derfor gjennomføres regelmessig.
- KS foreslår at Nord-Trøndelag fylkeskommune påtar seg en sentral regional koordineringsrolle for kommunenes arbeid med innovasjon, forskning og utvikling i Trøndelag.
- Styringsgruppa vil gjennom egen virksomhet arbeide for å styrke samarbeid og virkemidler for forskning, utvikling og innovasjon i Trøndelag.
- Forsknings- og utviklingsstrategi for Trøndelag 2016-2020 er sentral.
- Forskningsrådets program FORKOMMUNE som virkemiddel.

Kommunen som næringsutvikler/ strategi for bioøkonomi:

- I Namdal arbeides det med å samordne næringsutviklere på tvers.
- Skape sammenheng på tvers av planverk og nivåer.
- Videreutvikle forum for næringsutviklere i fylket?
- Forskningsrådet program FORREGION som viktig virkemiddel.
- Nord-Trøndelag fylkeskommune ivaretar et særlig ansvar innen næring, bioøkonomi og reiseliv.

Kommunale tjenester ved akutt sykdom/ Responssenter for helse og omsorgstjenester:

- Resultater fra pågående prosjekter må formidles og diskuteres på samarbeidsarenaer med kommunene.
- Behov og mulighetsrom må utforskes.

Laboratorium for folkehelse:

- Å høste synergieffekter ut av de sterke fagmiljøene innen området er viktige for folkehelsearbeidet i fylket
- HUNT og Nord-Trøndelag fylkeskommune har et «oppmannsansvar» for å videreføre de konkrete prosjektideene fra utviklingsverkstedet.

Samarbeid på tvers av grunnskole og videregående skole:

- Temaet «samarbeid på tvers av grunnskole og videregående skole» er viktig i det framtidige arbeidet med å forebygge frafall og å sikre kompetanseheving og kvalitetssikring i utdanningsløpet.
- Nord-Trøndelag fylkeskommune jobber konkret med videre planlegging av denne satsingen.

4.2.1 «Innovasjonskraft»

Gjennom mobiliseringsprosjektet framstår det tydelig at det regionale innovasjonssystemet og regionale innovasjonsprosesser kan styrkes. En slik styrking må skje på flere områder og nivåer, med mål om kontinuerlige forsknings- og innovasjonsarbeid framfor «ad hoc (sam)arbeid». Målet må være å få større bevissthet og oppslutning om en felles retning og å øke «innovasjonskraften», som kommunene selv uttrykte det.

Denne konklusjonen føyer seg til erfaringene fra tidligere nasjonale og regionale prosjekter og studier (Jordell 2015; Lysø og Sivertsen 2014; Berg 2015). Det er nå viktig å få på plass en varig struktur med ansvarlige aktører for å drive arbeidet fremover. Det er behov for politiske innspill til hva som kan være en mulig organisering/struktur på dette arbeidet for kommunene i (Nord-)Trøndelag fremover.

Under oppsummeres signaler fra utviklingsverkstedet som er særlig aktuelle for enkeltaktører:

Alle:

- (Videre)Utvikle arenaer og nettverk for forskningssamarbeid
- Styrke kultur og verktøy for kunnskapsdeling
- Regionale lærings- og innovasjonsnettverk
- Forske med, og ikke på, kommuner
- Praksisnær forskning
- Brukermedvirkning
  - Bruke et språk som brukerne forstår og som gjør kunnskapen nyttig
- Offentlig PhD

Utdanningsinstitusjoner (Nord universitet og andre):

- Delte stillinger mellom kommuner og akademia
- Studentaktiv forskning og studentoppgaver
- Utdanningsbehov:
  - Innovasjonsprogram for kommunene
  - Innovasjonsledelse
  - Medarbeiderdrevet innovasjon
  - Tjenesteinnovasjon
- Masterstudie i folkehelsearbeid: kunnskapsdeling innen folkehelse og prosjektutvikling innen «Samfunnsmedisinske ventelister» for å ta ut synergieffekter regionalt

KS Nord-Trøndelag:

- Interkommunalt innovasjonssamarbeid
- Ressursforståelse og kanalisere ressurser
- Innovasjonsprogram for kommunene
- Innovasjonsfaglig dag gjennom utvikling av eksisterende KS-nettverk
- Studieturer

Nord-Trøndelag fylkeskommune:

- Regional koordinering av kommunenes arbeid med innovasjon, forskning og utvikling
- Kompetansemegling/-kobling
- FoU-strategi for Trøndelag må inkludere strategier som inkluderer kommunale behov
- Interkommunalt innovasjonssamarbeid
- Innovasjonsprogram for kommunene
- Ressursforståelse og kanalisere ressurser
- Tilrettelegge for samordning, prioriteringer, læring og virkemiddelbruk innen kommunens næringsutviklingsarbeid i Trøndelag
- Prosjektutvikling for å ta ut synergieffekter innen folkehelse, «Samfunnsmedisinske ventelister»
- Utvikling av «samarbeid på tvers av grunnskole og videregående skole»

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag:

- Interkommunalt innovasjonssamarbeid
- Forankre og legitimere arbeidet
- Læringsnettverk mellom sykehus og kommuner for kompetansedeling om overføringsverdier innen arbeidsmetoder og teknologi
- Læringsnettverk og kartlegging av behov og muligheter innen responsentertjenester
- Ressursforståelse og kanalisere ressurser
- Fylkesmannens rolle i kommunal utvikling?

HUNT:

- Kunnskapsdeling og prosjektutvikling for å ta ut synergieffekter innen folkehelse, «Samfunnsmedisinske ventelister»

Helseforetaket i Nord-Trøndelag:

- Læringsnettverk og kartlegging av behov og muligheter innen responsentertjenester

Kommunene:

Alle signaler som er oppsummert over gjelder kommunene og er dermed viktige å merke seg. Kommunene kan være en pådriver overfor eksterne parter og bidra til å styrke egne FoUI-ressurser.

Forskningsmiljø (institutter og UoH):

Være en kunnskapspartner *sammen med* kommunene:

- Kjennskap til virkemidler
- Prosjektutvikling
- Prosjektgjennomføring
- Kunnskapsbygging
- Formidling og deling

VEDLEGG

Vedlegg 1: Invitasjon til utviklingsverkstedet

Vedlegg 2: Program for utviklingsverkstedet

Vedlegg 3: Deltakerliste for utviklingsverkstedet

Vedlegg 4: Oppsummeringer fra utviklingsverkstedet

Vedlegg 5: Presentasjoner fra utviklingsverkstedet

Sammen om framtidens løsninger

KS Nord-Trøndelag, Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Nord-Trøndelag fylkeskommune, Nord universitet og Trøndelag Forskning og Utvikling samarbeider om å mobilisere til mer bruk av forskning og utvikling i kommunal sektor. Formålet er å forbedre dagens løsninger eller finne nye løsninger for tiltak og tjenester i kommunene. Vi tror at økt samarbeid og mer behovsrettet forskning og utvikling vil bli mer og mer viktig for kommunene fremover. Andre ambisjoner med arbeidet:

- å styrke læring og samarbeid mellom kommuner, kunnskaps- og utviklingsmiljø og samfunnsaktører
- å finne samarbeidsformer for konkret prosjektutvikling
- å belyse hvordan ulike forsknings- og utviklingsprogram kan bidra til å løse kommunenes utfordringer, med særlig vektlegging av Forskningsrådets kommende program for kommunal innovasjon
- å styrke regionale virkemidler for arbeidet

For spørsmål eller mer informasjon, kontakt: lisa.ekmann@tfou.no, mobil 928 50 730

Velkommen!

Aktiviteter og frister

>> Forarbeid i kommunene:

I forkant av utviklingsverkstedet ber vi kommunene foreslå tema for utviklingsverkstedet gjennom å besvare følgende spørsmål:

- Hvilke tema bør diskuteres på utviklingsverkstedet?
- Hvorfor?

Svar på spørsmålene sendes skriftlig til prosjektleder lisa.ekmann@tfou.no **innen 11. oktober 2016.**

>> Påmelding til utviklingsverksted: frist **1. november 2016.**

>> I forkant av utviklingsverkstedet vil det ved behov bli

- tatt kontakt med kommunene for å diskutere aktuelle tema
- arrangert enkeltmøter på tvers av kommuner for felles diskusjoner og avklaringer

>> Utviklingsverkstedet arrangeres i Steinkjer onsdag 23. november 2016. Det blir gruppediskusjoner og ideutvikling med utgangspunkt i tema deltakerne selv har foreslått på forhånd. Styringsgruppa foreslår prosesser for videreføring av ulike ideer.

Program utviklingsverksted 23.11.16

- 09.30-10.00: Registrering og kaffe
- 10.00-10.10: Hvorfor skape mer kommunal forskning, utvikling og innovasjon? *Ved Marit Moe, daglig leder KS Nord-Trøndelag*
- 10.10-10.50: Strategisk innovasjonsarbeid og innovasjonskultur – erfaringer og metoder fra vinner av Innovasjonsprisen 2016, Bærum kommune. *Ved Kirsten Viga Skretting*
- 10.50-11.30: Nytt «Kommuneprogram» og andre virkemidler for kommunal forskning og utvikling. *Ved Erna W. Østrem og Idun Lyngstad, Norges Forskningsråd. Sidsel Trønsdal, Interreg*
- 11.30-12.20: Lunsj i kantina
- 12.20-12.30 Innledning til verksted. *Ved Øyvind Skogvold*
- 12.30-13.25: Prosjektverksted økt 1: parallelle verksted
- 13.25-13.40: Kaffepause
- 13.40-14.35: Prosjektverksted økt 2: parallelle verksted
- 14.35-15.00: Oppsummering og veien videre. *Ved Øyvind Skogvold*

Hvor: Nord universitet, Steinkjer. C106 i C-bygget

Fornavn	Etternavn	Organisasjon	Verkstedtema økt 1_B	Verkstedtema økt 2_B
Marianne	Vanem	AKSET kultur- og skolesamfunn	Tema 1: Samarbeid om kompetanse FoU. Gruppe 4	Tema 8: Samarbeid på tvers av grunnskole og videregående skole
Kirsten	Viga Skretting	Bærum kommune		
Idun	Lyngstad	Forskningsrådet		
Erna	Østrem	Forskningsrådet		
Torgunn	Østbø	Frosta kommune	Tema 2: Kommunen som næringsutviklingsaktør	Tema 6: Strategi for bioøkonomi?
Thea H	Kveinå	Fylkesmannen i Nord-Trøndelag	Tema 1: Samarbeid om kompetanse FoU. Gruppe 4	Tema 8: Samarbeid på tvers av grunnskole og videregående skole
Øyvind	Alexandersen	Fylkesmannen i Nord-Trøndelag	Tema 3: Kommunale tjenester ved akutt sykdom	
Roar	Bjørkli	Fylkesmannen i Nord-Trøndelag	Tema 3: Kommunale tjenester ved akutt sykdom	Tema 8: Samarbeid på tvers av grunnskole og videregående skole
Sigrid	Hynne	Fylkesmannen i Nord-Trøndelag	Tema 3: Kommunale tjenester ved akutt sykdom	Tema 7: Responssenter for helse og omsorgstjenester
Trude	Mathisen	Fylkesmannen i Nord-Trøndelag	Tema 1: Samarbeid om kompetanse og FoU. Gruppe 3	Tema 5: Laboratorium for folkehelse
Aino Holst	Oksdøl	Fylkesmannen i Nord-Trøndelag	Tema 2: Kommunen som næringsutviklingsaktør	Tema 6: Strategi for bioøkonomi?
Steinar	Krokstad	HUNT forskingssenter		Tema 5: Laboratorium for folkehelse
Kristin	Almaas	Høylandet kommune	Tema 1: Samarbeid om kompetanse FoU. Gruppe 1	Tema 8: Samarbeid på tvers av grunnskole og videregående skole
Hege	Nordheim-Viken	Høylandet kommune	Tema 1: Samarbeid om kompetanse FoU. Gruppe 2	Tema 6: Strategi for bioøkonomi?
Anne	Solberg	Inderøy kommune	Tema 3: Kommunale tjenester ved akutt sykdom	Tema 7: Responssenter for helse og omsorgstjenester
Dina von	Heimburg	Innherred samkommune	Tema 1: Samarbeid om kompetanse og FoU. Gruppe 1	Tema 5: Laboratorium for folkehelse
Vidar	Solheim	Innherred samkommune	Tema 1: Samarbeid om kompetanse FoU. Gruppe 4	Tema 8: Samarbeid på tvers av grunnskole og videregående skole
Anne Grete	Wold	Innherred samkommune	Tema 1: Samarbeid om kompetanse FoU. Gruppe 3	Tema 5: Laboratorium for folkehelse
Lillian	Hatling	Kompetansesenter for distriktsutvikl	Tema 2: Kommunen som næringsutviklingsaktør	Tema 5: Laboratorium for folkehelse
Annikken Kjær	Haraldsen	KS Nord-Trøndelag	Tema 1: Samarbeid om kompetanse FoU. Gruppe 1	Tema 8: Samarbeid på tvers av grunnskole og videregående skole
Marit	Moe	KS Nord-Trøndelag	Tema 2: Kommunen som næringsutviklingsaktør	Tema 6: Strategi for bioøkonomi
Laila	Steinmo	KS Nord-Trøndelag	Tema 1: Samarbeid om kompetanse og FoU. Gruppe 2	Tema 5: Laboratorium for folkehelse
Karin	Hovde	KUN	Tema 1: Samarbeid om kompetanse FoU. Gruppe 4	Tema 8: Samarbeid på tvers av grunnskole og videregående skole
Maria	Luces	Landbruk21Trøndelag	Tema 1: Samarbeid om kompetanse FoU. Gruppe 2	Tema 6: Strategi for bioøkonomi?
Marit Elisabeth	Aksnes	Levanger kommune	Tema 1: Samarbeid om kompetanse FoU. Gruppe 2	Tema 8: Samarbeid på tvers av grunnskole og videregående skole
Torgeir	Skevik	Namdalseid kommune	Tema 1: Samarbeid om kompetanse FoU. Gruppe 2	Tema 5: Laboratorium for folkehelse
Eva	Fiskum	Namsos kommune	Tema 1: Samarbeid om kompetanse FoU. Gruppe 3	Tema 7: Responssenter for helse og omsorgstjenester
Bente Aina	Ingebrigtsen	Nord universitet	Tema 1: Samarbeid om kompetanse FoU. Gruppe 3	Tema 8: Samarbeid på tvers av grunnskole og videregående skole
Kari	Ingstad	Nord universitet	Tema 1: Samarbeid om kompetanse FoU. Gruppe 2	Tema 5: Laboratorium for folkehelse
Frida	Ekstrøm	Nord-Trøndelag fylkeskommune		
Kyrre	Kvistad	Nord-Trøndelag fylkeskommune	Tema 1: Samarbeid om kompetanse FoU. Gruppe 2	Tema 5: Laboratorium for folkehelse
Sissel	Trønsdal	Nord-Trøndelag fylkeskommune		
Guri	Wist	Nord-Trøndelag fylkeskommune	Tema 2: Kommunen som næringsutviklingsaktør	Tema 8: Samarbeid på tvers av grunnskole og videregående skole
Anders	Bjøru	NTFK	Tema 1: Samarbeid om kompetanse FoU. Gruppe 3	Tema 8: Samarbeid på tvers av grunnskole og videregående skole
Margunn Skjei	Knudtsen	NTFK	Tema 1: Samarbeid om kompetanse FoU. Gruppe 4	
Even	Ystgård	NTFK	Tema 2: Kommunen som næringsutviklingsaktør	Tema 6: Strategi for bioøkonomi?
Lise	Tuset Gustad	NTNU	Tema 3: Kommunale tjenester ved akutt sykdom	Tema 7: Responssenter for helse og omsorgstjenester
Rögnvaldur	Gudmundsson	Næring i Ytre Namdal	Tema 2: Kommunen som næringsutviklingsaktør	Tema 6: Strategi for bioøkonomi?
Tone Merethe	Aasen	SINTEF	Tema 1: Samarbeid om kompetanse og FoU. Gruppe 1	Tema 6: Strategi for bioøkonomi?

Anders	Haraldsen	Steinkjer kommune	Tema 2: Kommunen som næringsutviklingsaktør	Tema 6: Strategi for bioøkonomi?
Eva	Herman Haugseth	Steinkjer kommune	Tema 1: Samarbeid om kompetanse FoU. Gruppe 2	
Pål K.	Langlid	Steinkjer kommune	Tema 2: Kommunen som næringsutviklingsaktør	Tema 6: Strategi for bioøkonomi?
Liv Inger	Masdal Næss	Steinkjer kommune	Tema 1: Samarbeid om kompetanse FoU. Gruppe 4	Tema 7: Responssenter for helse og omsorgstjenester
Sunniva	Rognerud	Steinkjer kommune	Tema 3: kommunale tjenester ved akutt sykdom	Tema 7: Responssenter for helse og omsorgstjenester
Stine	Strand	Steinkjer kommune		Tema 5: Laboratorium for folkehelse
Marit	Strugstad	Steinkjer kommune	Tema 1: Samarbeid om kompetanse FoU. Gruppe 3	Tema 7: Responssenter for helse og omsorgstjenester
Grete	Waaseth	Steinkjer kommune	Tema 1: Samarbeid om kompetanse FoU. Gruppe 4	Tema 7: Responssenter for helse og omsorgstjenester
Lena	Nordstrøm	Stjørdal kommune	Tema 3: Kommunale tjenester ved akutt sykdom	Tema 7: Responssenter for helse og omsorgstjenester
Inger Lise	Bangstad	Sykehuset Levanger	Tema 3: Kommunale tjenester ved akutt sykdom	Tema 7: Responssenter for helse og omsorgstjenester
Inghild	Aldal Jørgenvåg	Trøndelag Forskning og Utvikling		
Erling	Bergh	Trøndelag Forskning og Utvikling	Tema 1: Samarbeid om kompetanse FoU. Gruppe 4	
Espen	Carlsson	Trøndelag Forskning og Utvikling	Tema 2: Kommunen som næringsutviklingsaktør	
Bjørn Terje	Grøttheim	Trøndelag Forskning og Utvikling	Tema 1: Samarbeid om kompetanse FoU. Gruppe 3	Tema 6: Strategi for bioøkonomi?
Anne Sigrid	Haugset	Trøndelag Forskning og Utvikling	Tema 1: Samarbeid om kompetanse FoU. Gruppe 1	
Margrete	Haugum	Trøndelag Forskning og Utvikling	Tema 1: Samarbeid om kompetanse FoU. Gruppe 3	Tema 6: Strategi for bioøkonomi?
Roald	Sand	Trøndelag Forskning og Utvikling	Tema 2: Kommunen som næringsutviklingsaktør	
Håkon	Sivertsen	Trøndelag Forskning og Utvikling	Tema 3: Kommunale tjenester ved akutt sykdom	Tema 7: Responssenter for helse og omsorgstjenester
Øyvind	Skogvold	Trøndelag Forskning og Utvikling	Tema 1: Samarbeid om kompetanse FoU. Gruppe 4	
Niels Arvid	Sletterød	Trøndelag Forskning og Utvikling	Tema 1: Samarbeid om kompetanse og FoU. Gruppe 2	Tema 8: Samarbeid på tvers av grunnskole og videregående skole
Morten	Stene	Trøndelag Forskning og Utvikling	Tema 1: Samarbeid om kompetanse FoU. Gruppe 1	Tema 8: Samarbeid på tvers av grunnskole og videregående skole
Lisa	Ekmann	Trøndelag Forskning og Utvikling	Tema 1: Samarbeid om kompetanse og FoU. Gruppe 1	Tema 8: Samarbeid på tvers av grunnskole og videregående skole
Line	Samuelsen	Trøndelag Reiseliv AS	Tema 1: Samarbeid om kompetanse og FoU. Gruppe 1	Tema 6: Strategi for bioøkonomi

Sammenfatting av temabaserte diskusjoner på utviklingsverksted

Dette dokumentet oppsummerer hovedpunkter i diskusjonene i verkstedene under utviklingsverkstedet som ble gjennomført 23. november 2016. Arrangementet var del av prosjektet *Mobilisering for kommunal forskning, utvikling og innovasjon*. Deltakerne under arrangementet hadde ulike bakgrunner, med deltakere fra blant annet nordtrønderske kommuner, Nord-Trøndelag fylkeskommune, Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, KS Nord-Trøndelag, Nord universitet, Trøndelag Forskning og Utvikling og Norges Forskningsråd og andre virkemiddelaktører. Etter noen felles innlegg om kommunal forskning og innovasjon ble deltakerne inndelt i temabaserte grupper. Temaene var i hovedsak basert på innspill fra kommunene selv. Deltakerne meldte seg på tema i forkant av arrangementet.

Innledningsvis gis en oversikt over tema og deltakere for hvert verksted. Deretter oppsummeres diskusjonene fra hver gruppe. Dette dokumentet gjengir kun de aktuelle diskusjonene i verkstedene, det er ikke en analyse av diskusjonene.

Tema 1: Samarbeid om kompetanse og FoU

<p><i>Gruppe 1:</i> Bordvert: Morten Stene Referent: Anne Sigrid Haugseth</p> <p>Deltakere: Tone M. Aasen Anniken Kjær Haraldsen Line Samuelsen Dina von Heimburg Kristin Almås</p>	<p><i>Gruppe 2:</i> Bordvert: Kari Ingstad Referent: Niels Arvid Sletterød</p> <p>Deltakere: Laila Steinmo Kyrre Kvistad Marit Aksnes Torgeir Skevik Hege Nordheim Viken Eva Herman Haugseth</p>	<p><i>Gruppe 3:</i> Bordvert: Margrete Haugum Referent: Bjørn Terje Grøttheim</p> <p>Deltakere: Bente Aina Ingebrigtsen Anders Bjøru Trude Mathisen Anne Grete Wold Eva Fiskum Marit Strugstad</p>	<p><i>Gruppe 4:</i> Bordvert: Øyvind Skogvold Referent: Erling Bergh</p> <p>Deltakere: Margunn Skjei Knutsen Thea H. Kveinå Liv Inger Masdal Næss Grete Waaseth Marianne Vanem Vidar Solheim</p>
---	--	--	--

Tema 2: Kommunen som næringsutviklingsaktør

Bordvert: Roald Sand

Referent: Espen Carlsson

Deltakere:

Lillian Hatling

Guri Wist

Even Ystgård

Marit Moe

Aino Oksdøl

Anders Haraldsen

Rögnvaldur Gudmundsson

Pål. K. Langlid

Torgunn Østbø

Tema 3: Kommunale tjenester ved akutt sykdom

Bordvert: Håkon Sivertsen

Referent: Sigrid Hynne

Deltakere:

Lise Tuset Gustad

Sigrid Hynne

Øyvind Alexandersen

Roar Bjørkli

Sunniva Rognerud

Lena Nordstrøm

Tema 5: Laboratorium for folkehelse

Bordvert: Kyrre Kvistad

Referent: Morten Stene

Deltakere:

Steinar Krokstad

Kyrre Kvistad

Lillian Hatling

Laila Steinmo

Kari Ingstad

Trude Mathisen

Dina von Heimburg

Anne Grete Wold

Torgeir Skevik

Stine Strand

Tema 6: Strategi for bioøkonomi?

Bordvert: Margrete Haugum

Referent: Bjørn Terje Grøttheim

Deltakere:

Line Samuelsen

Even Ystgård

Marit Moe

Tone M. Aasen

Aino Oksdøl

Anders Haraldsen

Rögnvaldur Gudmundsson

Hege Nordheim-Viken

Pål. K. Langlid

Torgunn Østbø

Tema 7: Responssenter for helse og omsorgstjenester

Bordvert: Håkon Sivertsen

Referent: Sigrid Hynne

Deltakere:

Lise Tuset Gustad

Sigrid Hynne

Sunniva Rognerud

Liv Inger Masdal Næss

Grete Waaseth

Eva Fiskum

Marit Strugstad

Lena Nordstrøm

Tema 8: Samarbeid på tvers av grunnskole og videregående skole

Bordvert: Lisa Ekmann

Referent: Niels Arvid Sletterød

Deltakere:

Anders Bjøru

Anniken Kjær Haraldsen

Bente Aina Ingebrigtsen

Guri Wist

Thea H. Kveinå

Roar Bjørkli

Kristin Almås

Vidar Solheim

Marit Aksnes

Marianne Vanem

Hovedpunkter i diskusjonene

Tema 1: Samarbeid om kompetanse og FoU

Felles introduksjoner til tema 1:

Innherred samkommune, ved Anne Grete Wold:

- Arbeid med FoU og innovasjon i kommunene er for mye preget av ad hoc og fragmentert arbeid vi er for dårlig!
- Samarbeid mellom kommuner og forskningsmiljø bør bli bedre. FoU-miljøene har for stort fokus på egne forskningsbehov - det forskes for mye på - ikke med. Det bør utvikles en strategi for dette samarbeidet.
- Samskap/kunnskap: delte stillinger med akademia, hospitering, PhD-løp
- Hva er kunnskap? Hva slags kunnskapssyn har vi? Kommunene ønsker samskapt kunnskap, altså en tett og dyp medvirkning fra kommunen i evt forskningsprosjekter.
- Hospitering. Mellom kommunene. Mellom kommune/FoU/UoH. Offentlig PhD.
- Små kommuner må/bør samarbeide

Introduksjon fra Nye Namsos kommune, ved Eva Fiskum:

- hvordan bygge innovasjonskraft og forståelse for innovasjon?
- Innovasjonskraft i helse og omsorg. Starter nå et kompetansprogram i Namsos, Namdalseid og Fosnes. Dette skal inn i daglig drift: Ressurser. Kultur.

Tema 1: Samarbeid om kompetanse og FoU. Gruppe 1

Ideer	Behov og utfordringer	Oppfølging	Aktører
Vurdere Medarbeiderdrevet innovasjon (Sintef) som tilnærming/metode		Trene på arbeids- og samarbeidsformer som er nyttige både for forskere og kommuner, og som samtidig kan finansieres gjennom Forskningsrådet.	Det er SINTEF som har utviklet/benytter denne arbeidsformen.
Det må dedikeres ressurser til utviklingsarbeid, altså personer i kommunen som både har riktig kompetanse og er fristilt fra vanlig drift.	Driftsoppgaver vil alltid «tvinge seg fram» og gå foran utvikling. Tror ikke kommunene greier å bygge broa systematisk nok over mot forskningsverdenen uten at noen jobber «bare med dette».		Kommuner, evt. grupper av kommuner (interkommunalt samarbeid)
Distribuere en bearbeidet/utvidet deltakerliste fra dagens utviklingsverksted, til alle deltakerne		<p>Dette vil fungere som starten på et nettverk – en oversikt over de som deltok og med det har vist interesse. Stilling/funksjon, forskningsfelt/interesse, kontaktinformasjon osv. bør være med på utvidet liste.</p> <p>Listen kan også videreutvikles til en mer generell oversikt over godt egnede forskere/forskningsmiljøer, kompetansemeglere og kommuner som kan kontaktes også for andre enn deltakerne, som ønsker starthjelp.</p>	Arrangørene av utviklingsverkstedet (TFoU?)

Ideer	Behov og utfordringer	Oppfølging	Aktører
Legge til rette for hospitering i kommuner som har kommet langt på området			I gruppen nevnes Bærum kommune (Innherred samkommune har planer her), samt en småkommunekonstellasjon utenfor Bergen (Fjell kommune med flere, Prosjektet Gode sirkler) som Sintef arbeider med.
En innovasjonsfaglig dag som oppfølger av utviklingsverkstedet, med bedre mulighet for kommuner og forskere til å finne sammen i prosjekter		Ønsker en dag med flere innlegg, bedre tid og fokus på det å kunne finne sammen i felles, konkrete prosjekter. Både kommuner og forskere må delta.	Utvikling av allerede eksisterende KS-nettverk, KS tar ansvar.
Etablering og bruk av delte stillinger mellom kommuner og forsknings- og utviklingsmiljøer	Likeverdighet i forholdet mellom kommuner og forskere i samarbeidsprosjekt er viktig – og brua må bygges fra begge sider. Å jobbe «litt her, litt der» kan være både en måte å heve kompetanse på og bygge forståelse for hverandres behov.		Kommunene og forskningsinstitusjonene

Andre momenter som kom fram i diskusjonen:

- Man trenger FoU kompetanse i kommunen for å kunne rigge til og gjennomføre godt samarbeid på likeverdige premisser med forskningsmiljøene. Hospiteringsordninger, delte stillinger, offentlig PhD osv er viktig for kommunene her.
- Forskningsmiljøer og kommuner har ulike mål med forskningen, noe som henger sammen med ulike incentivsystemer (publiseringspoeng vs. daglig nytte/utvikling i konkrete kommuner)

- Det trengs praksisnær forskning også i små kommuner, fordi hverdagen i store og små kommuner er så forskjellig at det er vanskelig å overføre kunnskap
- Kompetansemegling kan være en fin ordning, men den må komme «nedenfra og opp» - fra kommunene, ikke den andre vegen.

De to viktigste ordene fra dagen:

- Innovasjonskraft i kommunene
- Interkommunalt innovasjonssamarbeid

Tema 1: Samarbeid om kompetanse og FoU. Gruppe 2

Idé	Behov og utfordringer	Oppfølging	Aktører
<p>Samskaping av FoU-basert kunnskap gjennom utvikling av f-prosjekter med metoder for medforskning av kommunene selv og for brukermedvirkning fra sentrale målgrupper kunnskapen skal gjøre en forskjell for (Empowerment-tankegang). Idéhaver = Innherred Samkommune</p>	<p>Forankre behovet lokalt (der skoen trykker), strategisk plan for den kommunale kunnskapsutvikling sammen med FoU-aktører, mer kontinuerlig dialog og samhandling mellom FoU og kommunene over hele året for å utkrystallisere ideer og konsepter. Deltet stillinger (hospitering ved FoU-institusjon) og PhD-løp mulige virkemiddel for forskningsbasert og spisset kunnskapsutvikling og kompetanseheving i kommunene. Etablere regionale arenaer for dialog der behov, erfaring, faglige- og forvaltningsmessige utfordringer artikuleres av kommunene og problematiseres av FoU-miljøene på en målrettet måte for etablering av lærings- og innovasjonsnettverk.</p>		<p>Innherred Samkommune (alle kommuner), KS, NTFK; FMNT, Progr. Forkommune i NFR, RFF, TFoU, Nord Universitet m.fl.</p>
<p>Klok praksis for å bygge Innovasjonskraft i kommunene. Idéhaver = Namsos kommune</p>	<p>Etablere et innovasjonsprogram for kommunene som bygger innovasjonskraft f. eks innenfor Helse og Omsorg. Læring, implementering og innovasjonskultur er stikkord. Det samme er samhandling på tvers av etablerte tjenesteområder.</p>		<p>Namsos (alle kommuner), KS, NTFK, FMNT, TFoU, NFR, RFF, Nord Universitet m.fl.</p>
<p>Dialogarenaer mellom kommune, FoU, KS, regional Forvaltning for å definere utfordringer og behov for FoU-basert kompetanse- og kunnskapsutvikling i kommunene. Flesteparten av de deltagende kommunene hadde samme idé eller bekjente seg til denne.</p>	<p>Kommunene mangler kompetanse for å kunne definere problem og formulere adekvate FoU-problemstillinger – ikke minst i forhold til tjenesteinnovasjon. Det samme gjelder også fremtidige behov som ligger 10-20 år frem i tid. Det må både utvikles en erkjennelse for dette, men den må utvikles gjennom innovativ dialog med FoU-aktørene. Det handler også om spredning av kunnskap som allerede finnes og evne til og mulighet for å ta denne i bruk i egen organisasjon. Det må bygges og fasiliteres arenaer der Forskerne jevnlig møter praksisfelt og brukere som er nødvendig og viktig for at</p>		<p>KS, NTFK, FMNT, RFF, Progr. Forkommune i NFR, TFoU, Nord Universitet m.fl.</p>

	forskningen skal bli relevant, aktuell og brukerorientert, men også for å alminneliggjøre forskning og ufarliggjøre begrepet. Aksjonsforskning og følgeforskning er aktuelle konsepter i en kunnskapsutvikling som forutsetter medforskning og brukermedvirkning som sentrale metoder.		
--	--	--	--

Andre momenter som kom fram i diskusjonen::

- Delingskultur – verktøy for læring og erfaringsdeling
- Innovasjons- og læringsnettverk mellom kommunene på spesielle tema
- Hvordan omsette kommunal handling til kunnskap tilgjengelig for hele kommuneorganisasjonen og mellom kommunene

Tema 1: Samarbeid om kompetanse og FoU. Gruppe 3

Ideer	Behov og utfordringer	Oppfølging	Aktører
Nye Namsos – helse	Nye Namsos kunne ønske seg et pilotprosjekt for innovasjonskraft i helse/omsorg – andre var opptatt av at også andre sektorer burde være med.		
	<p>Bruk kommunenes selvforståelse og språk.</p> <p>Hvorfor skal vi samarbeide med FoU-miljøene og HoU-sektoren, kan vi gjøre oss nytte av forskning? Forskere kan også være utviklingsorienterte, men forskning må også følges av publisering.</p> <p>FoU-sektoren må tilpasse sitt budskap slik at det blir forstått ute i kommunene – enklere språk.</p>		
	Flere var opptatt av at eksterne bidragsytere/deltagere i kommunale innovasjonsprosesser vil være positivt – ser problemstillinger/løsninger på andre og nye måter.		
	Økt kunnskap om innovasjonsledelse er svært viktig, men har ingen effekt hvis det samtidig ikke innføres en eller annen form for måling av innovasjon		
	Kommunenes bestillerkompetanse i forhold til FoU/HoU er for dårlig		
Lederutviklingsprogram – FM har jobbet med dette (KS)			
	Mobilisere toppen av kommunene (forankring)		

Ideer	Behov og utfordringer	Oppfølging	Aktører
	Samskapt kunnskaping		
		Studietur til Bærum (Levanger, Namsos, Steinkjer)	

Tema 1: Samarbeid om kompetanse og FoU. Gruppe 4

Ideer	Behov og utfordringer	Oppfølging	Aktører
<p>Etablere mer systematisk kontakt med Universitet og Høgskoler om bruk av studentoppgaver i kommunalt utviklingsarbeid.</p> <p>Kanskje engasjere en student som skriver oppgave om hvordan vi kan få flere studenter til å skrive oppgaver om kommunal innovasjon?</p>	<p>Studentdatabase for formidling/megling av oppgaver mellom kommune og student. Bachelor, master, PhD. Kan også bety noe for rekruttering og hospitering. Kan bidra til mer studentaktiv forskning.</p>	<p>Dette kan kreve bruk av stimuleringsmidler, i tillegg til interessante problemstillinger. Mulighet for sommerjobb eller arbeidstrening kan være slike stimuleringsmidler.</p>	
	<p>Hospitering: Det finnes gode erfaringer med hospitering. Hvordan bidra til? Fremmede faktorer? Hemmende faktorer?</p>		
	<p>Kunnskapsdeling: Det er åpenbart at mange kommuner kan lære av hverandre. Men kopiering vil sjelden fungere, det krever oversettelse fra kommune til kommune. Vurdere læring fra andre hold, for eksempel landbruket (rådgivertjenesten, Kompetent bonde, osv).</p>		
	<p>Samhandling: Behov for bevisstgjøring av hva FoU er, slik at det blir lettere å komme på sporet av nye ideer som det kan bli forskning av. Grunnkompetansen må opp!</p> <p>Avgjørende at vi bygger ned barrierene mellom praktikere og forskere (språk). Alminneliggjøring av forskning er viktig.</p>		

	<p>Noen barrierer som må brytes er språk, kultur og metode. Barrierene fungerer to veier: Forskeren må fullt ut godta kommunens fokus på drift og konkrete forbedringsbehov. Kommunen må forstå og godta forskerens kultur og metode, for eksempel for å kunne få midler fra forskningsprogrammene i Forskningsrådet.</p> <p>Bevisstgjøring for forskningens betydning for ny kunnskap og bidrag til innovasjon.</p> <p>Strategisk vinkling: Hvordan oppnå bedre samhandling.</p> <p>Praktisk vinkling: Lære i praksis av prosjektene.</p>		
	<p>Langsiktig arbeid og strategisk samarbeid:</p> <p>Tverrfaglighet.</p> <p>Frigjøre tid fra drift.</p> <p>Brukerinvolvering.</p> <p>Medarbeiderinvolvering. Medarbeiderdrevet innovasjon.</p> <p>Åpen innovasjon.</p> <p>Ref kunnskapssyn.</p>		
<p>Traineeordning er også nyttig, hvor nyutdannede f.eks deltar i et eller annet program i 1 år.</p>			
	<p>Brukerinvolvering er viktig. Kanskje bør de delta på slike samlinger som denne?</p>		

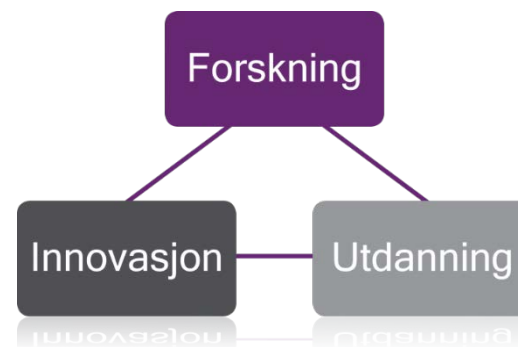

Overordnet tema: Flere koblinger/mer samarbeid mellom kommune og FoU-miljø og UoH-miljø

Kunnskapstriangelet: Utgangspunktet er et behov for og et ønske om innovasjon i kommunal sektor, innenfor tjenesteyting, osv.

Forskning foregår i institutter og universiteter/høgskoler.

Utdanning (her: i utgangspunktet høyere utdanning) foregår på universiteter/høgskoler.

Tema 2: Kommunen som næringsutviklingsaktør

Ideer	Behov og utfordringer	Oppfølging	Aktører
Næringsutvikling gjennom bærekraftig matproduksjon og bioøkonomi/biomasse	<p>Synspunkter på at bioøkonomi vil ligge i bunn av mye av det som skjer på planfronten fremover. NT har 20% av landets matproduksjon, nasjonalt mål om å øke matproduksjon med 1,5%: Vil presse systemet betydelig. Hvordan skal dette løses og tilnærmes i kommuners planer, herunder i arbeidet med næringsplan/landbruksplan/arealplan/klima- og energiplan?</p> <p>Hvordan åpne opp for bredere tankegang?</p> <p>Trøndelag som grønt smart midtpunkt: Hvordan arbeide med mental regionforstørring, koble aktører og komme på offensiven for å utnytte bioressursene i Trøndelag?</p> <p>Hvordan unngå lokaliseringdebatter? Behov for nedbryting av mentale grenser mellom kommuner, interkommunalt samarbeid og involvering av næringsliv, regional forvaltning og FoU.</p>		
Lokalmat og reiseliv - mat som ledd i opplevelsesproduksjon og reisemålsutvikling	<p>Hvordan utnytte lokalmat i reiselivssammenheng på en bærekraftig måte? Sammenhengen mellom Næringsplaner, Reiselivsplaner og Arealplaner?</p> <p>Tilretteleggende tiltak og samarbeid mellom kommunene: Fremhevet utfordring for reiselivet: Kommunegrensene er sylskarpe</p>		
Næringslivets rolle i kommuners folkehelsearbeid	<p>Matproduksjon og næringslivet som aktør mtp sysselsetting og inntak (som to sider av folkehelsearbeidet). Folks behov for jobb. Helsefremmende næringsutvikling.</p> <p>Tilrettelegging for folkehelse gjennom universell utforming kan også være et grep i arbeidet med tilrettelegging for aktivitetsferie/reisemålsutvikling</p>		

Etablering av (faste) diskusjons- og samarbeidsarenaer	<p>Smart å snakke på tvers av forvaltningsnivå og sektorer, eks reiseliv-landbruk-helse. «Utfordring å finne energibunten som kan dra oss i hop».</p> <p>Bli tatt av hverdagen, viktig med ressurs som dra ideer videre og langtidsperspektiv.</p> <p>Utfordringer og muligheter ved tettere samarbeid mellom kommunene/sektorer/større enheter? Hvor er synergiene mellom mat/lokalmat, reiseliv, grønn omsorg, folkehelse?</p> <p>System og ressurser for innovasjon/næringsutvikling/arbeidsplassetableringer.</p> <p>Kommunale spleiselag for realisering av ressurser?</p> <p>FK/KS-roller? Hvilke? Hvordan? Arbeidsdeling?</p> <p>Hvordan engasjere næringene nok? Hvilke næringer vil vi ha fremover? (Samordning/ prioriteringer/virkemiddelbruk)</p>		
Modeller for næringsmobilisering	<p>Mange små næringsaktører. Hvordan involvere næringslivet? Hvordan lære av hverandre? F.eks. gode erfaringer med mobilisering og involvering av næringsliv i interkommunalt planarbeid/Arbeid med strategisk næringsplan i Ytre Namdal</p>		
Næringsmanifest for Trøndelag (jf. matmanifest)	<p>Felles strategi for nye næringer i Trøndelag (jf. kunnskapsgrunnlag underveis..)</p>		

Refleksjon:

Samtlige av gruppedeltagerne er på ulike måter relevante aktører som kan innplasseres på hovedidénivå. Er poenget å dra opp en eller flere av de tre kommuner/de andre her?

Gruppedeltakerne virket veldig engasjerte og positive til denne måte å jobbe. De beskrev i stor grad felles problemstillinger rundt f.eks. hva som kreves av ressurser og kunnskap for å løfte utviklingen, samt at ulike faser i planleggingsprosesser kunne stoppe samarbeid.

De beskrev også et stort behov for en ressurs som følger opp felles aktiviteter og samarbeid.

Tema 3: Kommunale tjenester ved akutt sykdom

Temaet ble innledet av Helse Nord-Trøndelag der det ble informert om at sykehuset har utviklet et opplæringsløp og beslutningsstøttesystem.

Ideer	Behov og utfordringer	Oppfølging	Aktører
<p>Utvikle et godt system i kommunene for tidlig oppdagelse av akuttsykdom.</p>	<p>Oppnå kunnskaps- og kompetansedeling mellom sykehus og kommuner.</p> <p>Utvikle et felles system for tidlig observasjon mellom kommune, sykehus, ambulanse.</p> <p>Innbyggeropplæring</p> <p>Utvikle beslutningsstøtte og beslutningsverktøy i kommunene, eks. hjemmesykepleien. Teknologiske løsninger kan være et virkemiddel for dette.</p> <p>Mulig å ta utgangspunkt i enkelte brukergrupper – og overføre metodikken på flere områder eller brukergrupper.</p> <p>Det er i dag svært krevende å hente ut data fra kommunale system – hvordan jobbe videre med dette?</p>	<p>I første omgang opprette læringsnettverk (f.eks arenaer der ansatte fra sykehuset og kommunene møtes).</p>	<p>Kommuner (inkl. blant annet interkommunale legevakt, legevaktssentralene, hjemmesykepleie) og Helse Nord-Trøndelag.</p>

Tema 5: Laboratorium for folkehelse

Ideer	Behov og utfordringer	Oppfølging	Aktører
	UTGANGSPUNKT FOR TEMAET: Ikke flink nok til å utnytte potensialet mht. kompetanse i regionene		
	Omsette kunnskap til handling er vanskelig, Kommune klarer ikke å endre atferd		
Har HUNT-data: en mulighet for å finne de lokale behovene. (Viktig for motivasjonen)	Hva er gjort her fra HUNT?		Den enkelte kommune, HUNT
	Tverrsektoriell samhandling er hovedutfordringen. Gjelder alle etater, men hva er MIN rolle. Viktig å arbeide rett. Mange oppspill på at når de som arbeider rundt omkring skjønner hvordan de kan tenke Folkehelse, så skjer det.		
	Hvordan skal vi spre metodikkene		NTFK?
Folkehelsekonferansen reetableres	[Usikker på om dette hadde, kunne eller skulle skje]		
Laboratorium for folkehelse	<ul style="list-style-type: none"> • Hva skal man med det [Systematisere kunnskapen og dele erfaringene.] • Hva er kunnskapsmangelen/-behovet • Hva er innovasjonen • Hva er gevinstene - for hvem 	Forskningsrådets eksempel på hvordan man må tenke for å gå i retning av et Forskningsråds-prosjekt	
Samfunnsmedisinske ventelister – hva kan kommunene gjøre?		Grunnlag for å utvikle et konkret prosjekt!	<ul style="list-style-type: none"> • Folkehelsealliansen er motoren

			<ul style="list-style-type: none"> • Fylkeskommunen sender søknaden • Nord U. må med + andre kunnskapsmiljø • KS – sprer kunnskapen
Dokumentere at, og hva som virker	Hva finnes her?		NTFK
	Nord universitet har både masterstudium, forskningsgruppe og masse studenter som skriver oppgaver: Hvordan være en ressurs for kommunene?		Nord universitet
Folkehelsealliansen – kan den utvikles?	Steinar Krogstad tar dette opp på neste møte?		Alle som er med

Andre momenter som kom fram i diskusjonen:

- Kommunene er søkere i FORKOMMUNE-prosjektet. Viktige kriterier: samarbeid og spredning (Ref: Erna Østrem)
- Folkehelsebegrepet er vanskelig og altomfattende – må kommuniseres enkelt
- Hospitere hos hverandre/delte stillinger med Nord universitet, ev. andre
- Fylkeskommune har generelt et samordningsansvar på dette området derfor er de nevnt på flere punkter her

De to viktigste ordene fra arbeidet:

- Komplekst
- Tverreksatoriell samhandling
- Dokumentere virkninger
- Hvilket problem skal løses
- Kunnskapsbygging

- Tverrfaglig løsninger
- Samarbeid på vers av kommunene
- Uutnyttet potensial
- Evne og vilje til å bruke potensialet
- FORKOMMUNENE

Tema 6: Strategi for bioøkonomi?

Ideer	Behov og utfordringer	Oppfølging	Aktører
<p>Bioøkonomistrategi – initiativ fra Namdal – prosjekt på gang.</p> <p>Region Namdal kan være en pilot for strategiarbeidet for deretter å innlemme hele NT.</p>	<p>Innledning v/Hege Nordheim-Viken, region Namdal:</p> <p>Region Namdal har blant flere ting hatt fokus på utviklingsmuligheter innen både grønn og blå sektor. Gjennom Partnerskap Namdal er det vedtatt at det skal utarbeides en felles strategi for bioøkonomi.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Strategien skal være et verktøy for både kommunal forvaltning og næringsliv og må si noe om hva, hvem og hvordan - TrippelHelix modellen må/bør ligge til grunn – samspillet mellom det offentlige, næringsliv og FoU-miljøer - Strategien må kunne gi føringer for nye måter å jobbe på slik at regionen får sin andel av bioøkonomi-satsingen 		
	Hvordan kan en koble sammen alle aktørene – og hva vil kommunenes rolle være		
	Nord-Trøndelag har status som «best på lokal mat» - hvordan få ut potensialet?		
	Vi må hente både kapital og teknologi eksternt, men samtidig ha fokus på lokal verdiskaping. Vi må bli noe mere enn en råvareleverandør		
	I arbeidet med en bioøkonomistrategi må vi også tenke nye Trøndelag		
	Strategien må ha et overordnet ansvar for å ivareta alle interesser – f.eks. jordvern		
	Mangelfull kompetanse om arealbruk		

	Lære av Lierne-Røyrvik om samarbeid østover	Kan samarbeid med Sverige åpne muligheter for utviklings-/forskningsmidler fra InterReg	
	Kommunene har mulighet til å ta med FoU til bedrifter		
	Studere Kongsberg og Stavanger og lære av dem	For nærmere informasjon om mere generelt (nærings-) utviklingsarbeid kan Stavanger og Kongsberg være interessante case	
Nettverksbygging		- CSA – Horizon 2020. Competance support Action = nettverksbygging	

Andre momenter som kom fram i diskusjonen:

- RUP har et tydelig fokus på bioøkonomi
- Det må utarbeides en statuskartlegging i forhold til ressurstilgang
- Forskningsrådet gir støtte til kunnskap om søknadsskriving

Tema 7: Responssenter for helse og omsorgstjenester

Ideer	Behov og utfordringer	Oppfølging	Aktører
	Utfordringen er at ulike teknologiske systemer ikke «snakker sammen». Ønske om felles plattform.		
	Diskusjon om hva responssenter er og hvilke tjenester det bør inneholde. Viktig at man skiller mellom den tekniske løsningen og den mer operative delen.		
	Responssentre vil kreve gode beredskapsløsninger. Bør heller ikke undervurdere teknisk støtte og oppfølging.		
	Hva er kostnadene ved å være tidlig ute? F.eks ved å etablere lokalt responssenter før nasjonale løsninger kommer på plass.		
	Vi vet lite om behovet. Hvordan bør brukerne involveres?		
	Hvordan påvirker responssentre den kommunale tjenesteytingen – og spesielt hva det betyr dersom responssenteret ligger i en annen kommune?		
		Opprette læringsnettverk	
		Konferanse 7. desember.	
		Kartlegging kan være aktuelt, men samtidig må noen også «prøve ut».	

Temaet ble innledet av representanter fra Stjørdal og Steinkjer kommune.

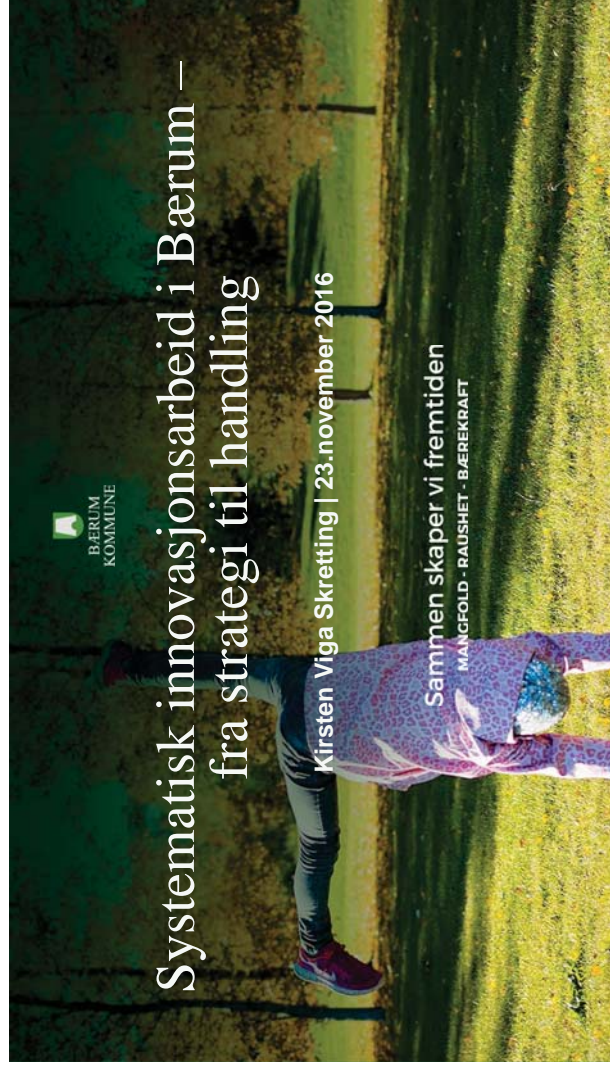
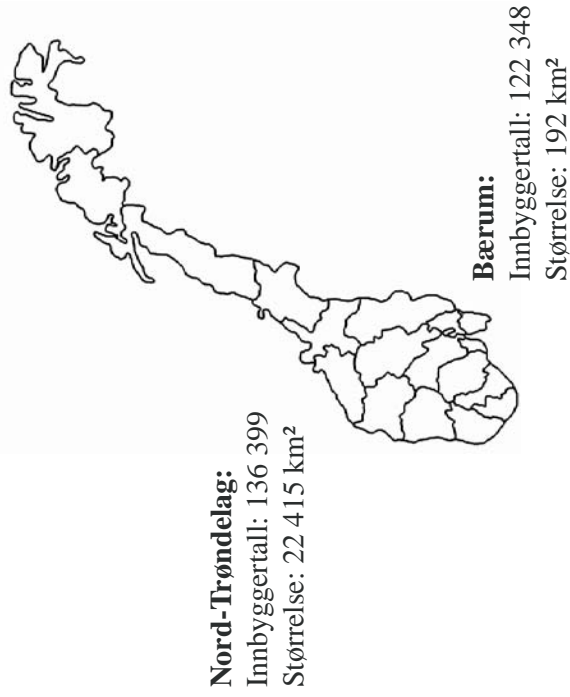
Tema 8: Samarbeid på tvers av grunnskole og videregående skole

Ideer	Behov og utfordringer	Oppfølging	Aktører
Samarbeid på tvers av grunnskole og videregående skole	<p>NTFK ved Anders Bjøru presenterte konseptet «Kommunedialog» se (vedlagt PowerPoint) og utfordret forsamlingen (kommunene) med disse punktene:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Å vite hvordan det går med elevene på sine respektive VGS • Å få prioritert og iverksatt tiltak på kommunalt nivå • At kommunene blir en reell premissgiver for samarbeid og dialog (kan også gå på andre forhold i oppvekstsektoren enn VGS) • Å drive kompetanseutvikling i lag med kommunene og finne felles satsningsområder via kommunedialog 	<p>Et slikt program må i dialog med FoU-miljøene avdekke problemstillinger for videre forskning herunder nye perspektiv og vinklinger – FoU-miljøene kan derfor være en viktig sparringpartner i utviklingen av konseptet og i realiseringen og evalueringen av selve programmet.</p>	<p>Alle skal ikke gjennom samme rammen, en må derfor trekke inn helse- og omsorg som likeverdige partnere til skolen</p>
	Typisk i Nord-Trøndelag at det er kjønnsdelt yrkesvalg blant ungdom – det kan føre til en del feilvalg		
	Viktig med samarbeid på tvers av kommunene om karriereveiledning. Man må ha profesjonelle og ikke bare faglig personell ved VGS som har dette i 5%		
	Læringsplaner – sliter med konjunkturutsatt industri og for få fra kommunene		
	Kommunedialog mer regionalt orientert enn kommunalt orientert		
	Må bygges opp et apparat der kommunene tar ansvar for sine elever (VGS) der skolen ligger, f. eks har Røyrvik kommune en egen miljøarbeider og på Steinkjer, det må følges opp ansattes flere i OT og flere miljøarbeidere spesielt.		

	Kan kanskje være en idé å bygge opp kommunedialog rundt de 5 regionene vi har for karriereveiledning		
	Utvikle og forbedre kommunikasjonen mellom kommunene (også informasjonsspredning) f. eks mellom u-skole og VGS. Kanskje kan man kople NAV-veiledere og/eller OT på en bedre og mer klok måte?		
	Viktig å trekke samarbeidet mellom u-skole og VGS lengre ned i u-skolen		
	Utnytte IKO-verktøyet bedre. Anders Bjøru orienterte om at Akershus fylkeskommune siden begynnelsen av 2000-tallet på de videregående skolene å bruke IKO-modellen (Identifisering - Kartlegging - Oppfølging). IKO-modellen systematiserer det frafallsforebyggende arbeidet, og skolene må lykkes i IKO-arbeidet for at fylkeskommunen skal nå målet om økt andel fullført og bestått http://www.akershus.no/ansvarsomrader/opplering/akershusoppleringen/den%20gode%20akershuskolen/iko-modellen/		
	Viktig å ta i bruk den forskningsbaserte kunnskapen som allerede finnes		

Andre momenter som kom fram i diskusjonen:

- TfoU har i 2015 og 2016 gjennomført to programevalueringer for NTFK og der anvendt modeller og metoder for følgeforskning og følgeevaluering av program som er svært godt egnet for kvalitetssikring av et kommunedialogprogram - jfr. disse to rapportene: http://tfou.no/wp-content/uploads/2016/09/r2016_17.pdf og http://tfou.no/wp-content/uploads/2016/02/ra_2015_17.pdf

Krisen skapes ikke av en eldrebølge, men av forestillingen om at tjenester ikke kan gjøres annerledes enn i dag

Fritt oversatt etter Kåre Hagen

BÆRUM KOMMUNE

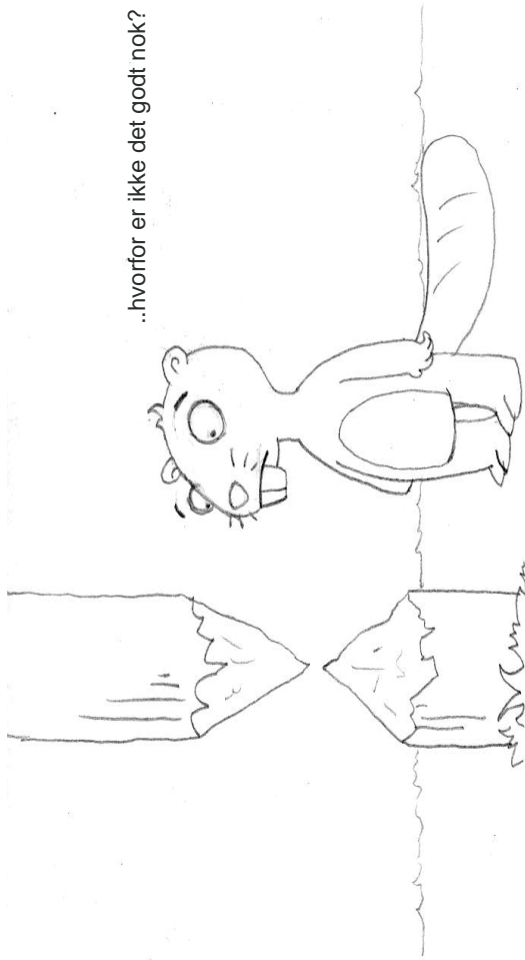
Kontaktinformasjon

Kirsten.skretting@baerum.kommune.no

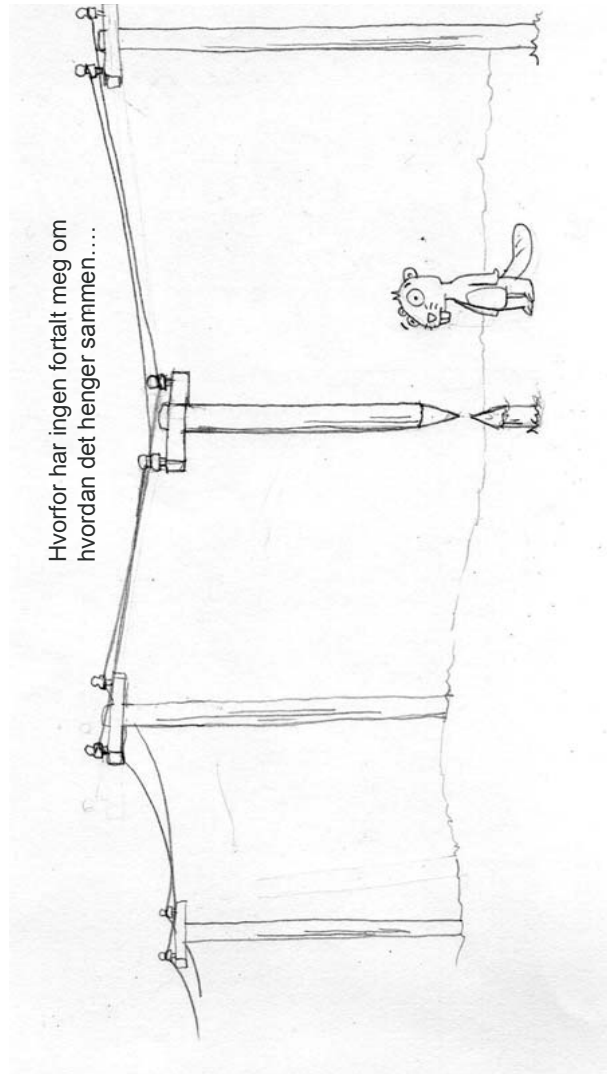
95 21 66 94

BÆRUM KOMMUNE

..hvorfor er ikke det godt nok?

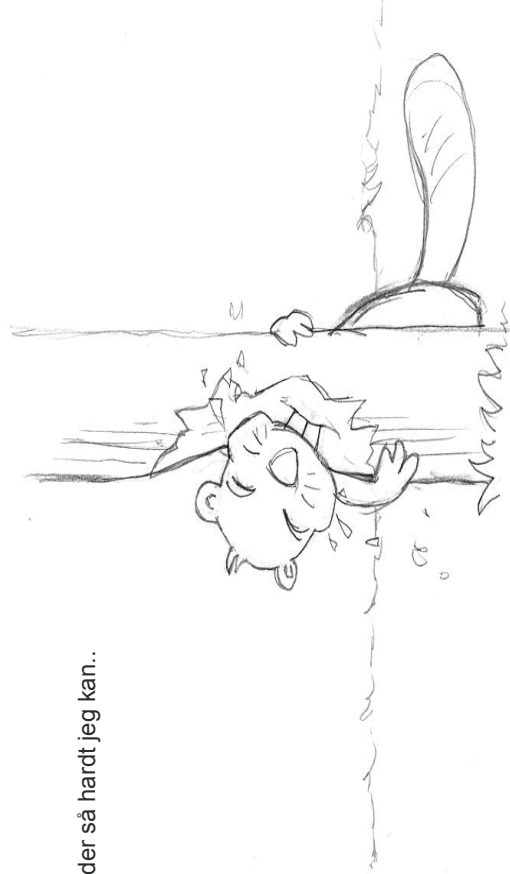
Hvorfor har ingen fortalt meg om hvordan det henger sammen....

Suksessformel for innovasjon =

Behov x Løsning x Pådriver (ildsjel) x Team x Forankring

....jeg arbeider så hardt jeg kan..

1. Dele på interne og eksterne delingsarenaer

- ▶ Blogg – sosiale medier

- ▶ Diverse eksterne miljøer

BÆRUM KOMMUNE

Innovasjonsstrategi

- ▶ HVORDAN vi jobber med innovasjon i BK
- ▶ Strategisk hovedmål:

Bærum kommune har etablert en synlig innovasjonskultur innen 2017

BÆRUM KOMMUNE

Idéer som er verd å dele

Rådhusakademiet

Ny intern digital kommunikasjonskanal

Innovasjonsdeling og innovasjonsledelse

ÅRENDALSKONFERANSEN

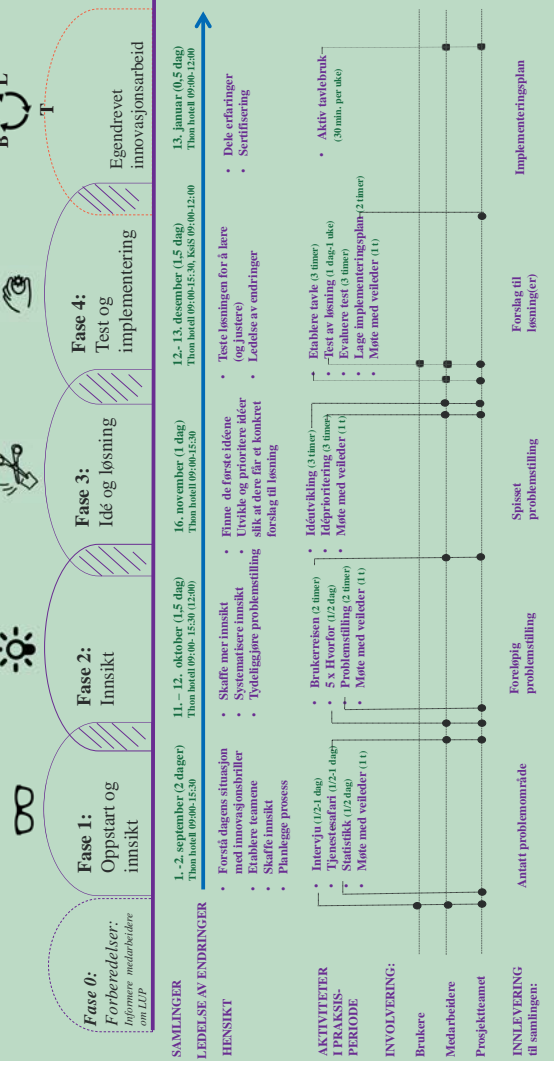
Aktører på de «rette» møteplassene

Delmål – som definerer synlig innovasjonskultur

1. Delingsarenaer
2. Innovasjonsledelse
3. Samskape med brukere og innbyggere
4. Innovasjonsverktøy
5. Måle/synliggjøre verdi
6. Konkretisere gjennom tiltak (forankring)

BÆRUM KOMMUNE

Rammeverk

2. Styrke innovasjonsledelsen

Skape innovasjonsledere

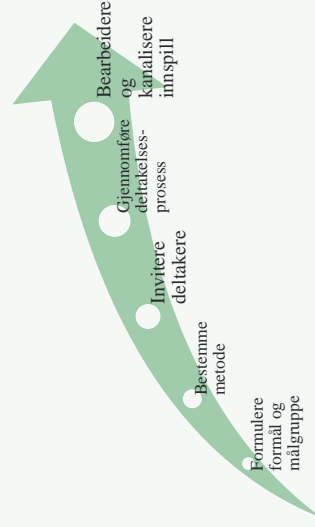
Kunnskaper, ferdigheter støtte

Arena for spredning

3. Samskape med brukere og innbyggere

«Veikart for innbyggerdialog og medvirkning»

4. Bruke verktøy

- ▶ Tjenestedesign
- ▶ LEAN i Bærum
- ▶ Samveis
- ▶ Gevinstrealisering
- ▶ Kreative teknikker
- ▶ Innovative anskaffelser

5. Måle verdi av innovasjoner

- ▶ Fokus: måle før, under og etter
- ▶ Konkrete innovasjoner:
  - ▶ Kost/nytte på enkeltprosjekter
  - ▶ Gevinstanalyser og gevinstrealisering
  - ▶ Spørreundersøkelser
  - ▶ Intervju
- ▶ Innovasjonskulturen:
  - ▶ Innovasjonsklimakartlegging
  - ▶ Innovasjonsbarometer (COI)

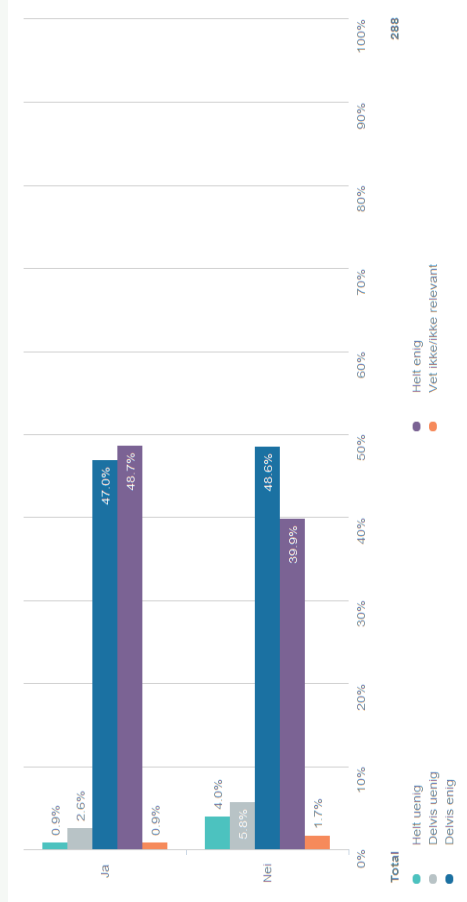
Hvilken effekt har innovasjonsarbeidet på ditt tjenestested ført til? Du kan velge flere svaralternativer.

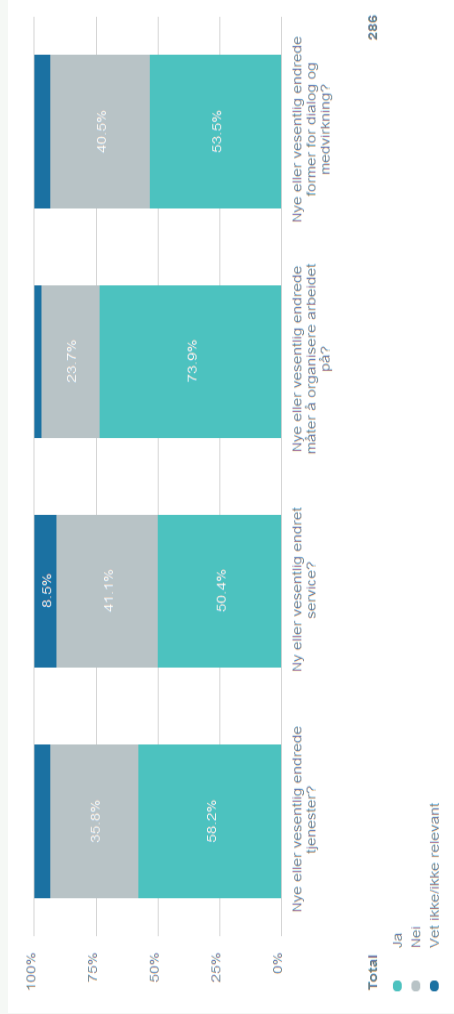
Vennligst vurder følgende påstander om kommunens innovasjonskultur på en skala fra helt uenig (1) til helt enig (4).

Bærum kommune har etablert en synlig innovasjonskultur

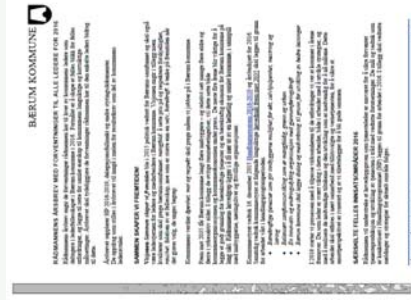
Har ditt tjenestested i løpet av det siste 1,5 året tatt i bruk....

6. Konkretisere og legitimere gjennom HP og lederavtaler

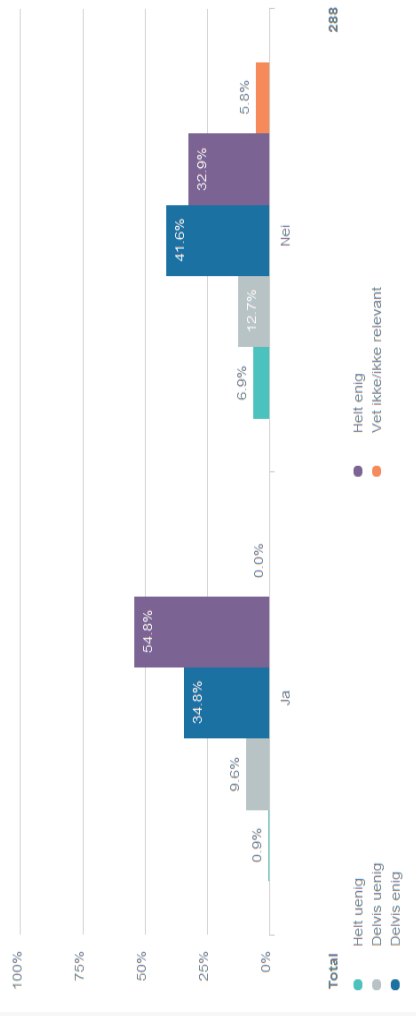

Handlingsprogrammet + styringsdokumenter

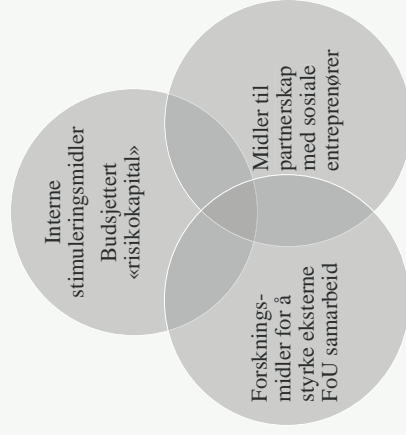

Lederavtaler

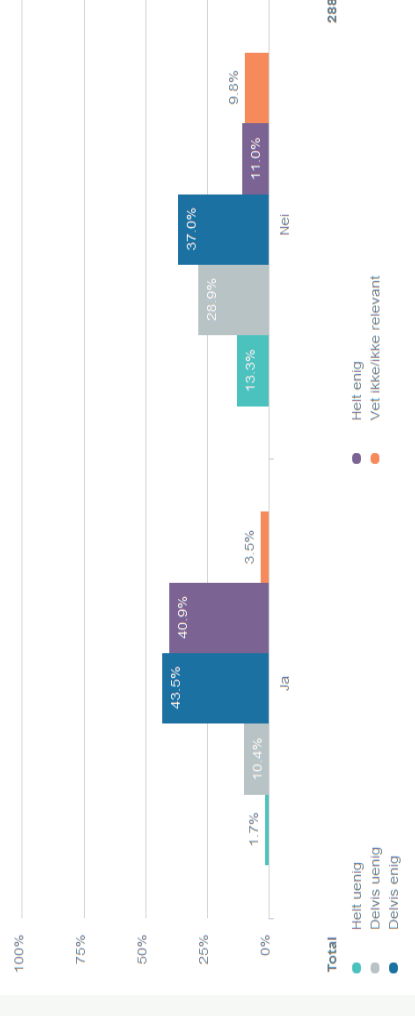
Tjenestestedet mitt deltar på delingsarenaer som fremmer innovativ tenkning

Forsknings- og innovasjonsfond?

Tjenestestedet mitt bruker innovasjonsverktøy i utviklingen av tjenesten

Forskning og innovasjon i praksis

Tre korte historier fra virkeligheten

Forskning og innovasjon i kommunesektoren

Idun Lyngstad og Erna Wenche Østrem, Norges forskningsråd

Du har et problem – hvem kan hjelpe?

Hva er de viktigste utfordringene for din kommune/fylkeskommune i et 10-årsperspektiv?

3 minutters summing med sidemannen

Hva er innovasjon i offentlig sektor

Definisjon av innovasjon:

- «nye eller bedre varer, tjenester, prosesser etc. som tas i bruk for å oppnå verdiskaping og/eller samfunnsnytte.»

Verdiskaping i offentlig sektor:

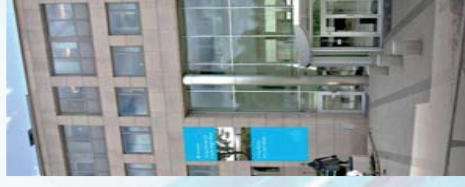
- økt kvalitet, økt effektivitet, økt produktivitet, økt tilfredshet hos ansatte, brukere, pasienter og pårørende

Offentlig sektor omfatter

- politikk, myndighetsutøvelse, forvaltning, tjenesteyting og infrastruktur
- samspillet med de aktørene som er med og løser de offentlige oppgavene

KS sine 3N'er – NYTT-NYTTIG-NYTTIGGJORT

Hvorfor jobber Forskningsrådet med innovasjon i offentlig sektor?

Forskningsrådets hovedroller

- Rådgiver om strategi
  - Hvor, hvordan og hvor mye skal det satses?
- Finansiere der vi skaper merverdi
  - Fremme kvalitet og internasjonalisering
  - Bygge kompetanse
  - Mobilisere næringsliv og offentlig sektor
- Bygge allianser

Visjon:

«Forskningsrådet er pådriver for en offentlig sektor som tar initiativ til og bruker forskning for å bringe fram nye og vesentlig bedre løsninger, i samspill med brukere, næringsliv og kunnskapsmiljøer.»

Program for forskning og innovasjon i kommunesektoren- FORKommUNE

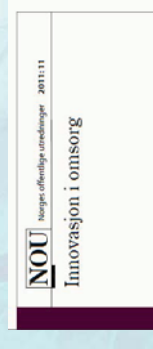
Mål:

FORKommUNE skal utløse innovasjon i kommunesektoren og ved hjelp av forskning styrke kommunenes innovasjonskapasitet og innovasjonsevne.

Hva er innovasjon i offentlig sektor ?

Fra Innovasjon i omsorg:

- «Innovasjon og omsorg er ord hentet fra to ulike verdener. Mange vil nærmest oppfatte dem som ild og vann»
- «Innovasjon er et begrep for forandring og nyskaping med relevans på alle livets og samfunnets områder»
- «det er i mellomrommet mellom offentlig virksomhet og sivilsamfunn noe av den mest spennende fornyelsen kan komme til å skje i årene som kommer»

Kommunenes rolle og oppgave

- Delta aktivt i **utformingen**, og **gjennomføringen**, av innovasjonsprosjektene
- **Frigi ressurser** til å **samarbeide** med forskerne
- Ta ansvar for **spredning** av kunnskap og **læring** fra prosjektet i egen organisasjon
- **Forplikte seg til deltakelse** fra prosjektmedarbeidere og **ledelse** på de arenaer som etableres for spredning av innovasjonserfaringer og forskningsresultater.

Målene skal nås gjennom

- **Forskningsstøttede innovasjonsaktiviteter og utvikling av nye verktøy** for kunnskapsbasert innovasjon og omstilling
- Å fremme en **kunnskapsbasert endrings og innovasjonskultur**
- **nye metoder for organisering og samarbeid** en bedre **endrings- og innovasjonskultur**
- **Å bygge innovasjonsnettverk** mellom kommuner, fylkeskommuner, forskningsmiljøer, næringsliv, frivillig sektor og innbyggere
- **Å spre kunnskap om innovasjon og gjøre innovasjonserfaringene mer tilgjengelige**
- **Å styrke samarbeidet mellom forskningsmiljøene og kommunesektoren**
- **Å styrke forsknings- og innovasjonssystemet** for kommunesektoren
- Utvikle gode forskningsmiljøer og styrke samarbeidet med **internasjonalt ledende forskningsmiljøer på området**

Videre planer FORKOMMUNE

- Programstyre oppnevnes desember 2016
- Programplan ferdigstilles våren 2017
- Midler lyses ut våren 2017
- Prosjekter starter opp 2017/2018
- Bevilgning i 2017 25 mill. kroner!
- Bevilgningsbehov opptrapping med 20 mill pr år til 60 mill. kroner

Forskningen i FORKOMMUNE

Forskningens rolle i programmet	Forskningsutfordringer langs tre dimensjoner	Konkretiseres videre
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Delta i de kommunale innovasjonsaktivitetene ▪ forskningsdesign ▪ Samskaping ▪ brukermedvirkning ▪ aksjonsforskning 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Konkrete innovasjonsprosjekter og utvikling av nye løsninger ▪ Utvikling av kunnskapssystemet for læring og innovasjon i kommunene ▪ Undersøke, analysere og dokumentere innovasjonsaktivitetene ▪ Analyserer resultater fra ulike aktiviteter 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Forskning om betingelser for innovasjon i kommunene

Horisont 2020

Oslø kommune:

- Partner i CITYLAB-prosjektet der 101 er koordinator.
- Mål: Utvikling av miljøvennlig og effektiv varetransport. Kommunen vil samarbeide med Steen & Strøm om å utvikle og prøve ut effektiv varetransport til der store byutviklingsprosjektet på Økern.
- Mål: Opprette et innovasjon og demonstrasjonsfond til FoU-prosjektet Smart bydistribusjon gjennomført sammen med alle partene i byens varedistribusjon.

Kommunen er også med i prosjekter i EUs rammeprogram FP7:

- Har fire alvarebler finansiert av prosjektet FREVEUE.
- Omsorgsbygg er med i energieffektiviseringsprosjektet Zenk.

Bergen kommune:

- Partner i BINGO-prosjektet sammen med Institutt for vann og miljøteknikk (NTNU).
- BINGO (bringing innovation to oneOfing water management) – A better future under climate Change)
- Mål: Medkalere overordnede scenarier for klimaendringer i kommunen og utvikle og teste ut innovative og miljø-omdåre. (Medkalere modeller skal prøvet ut i seks stoder i Europa med seks ulike klimasoner.)

Stavanger kommune:

- Partner og lyrlum i Triangulum-prosjektet
- 30 partnere i alt (bl a Rogaland fylkeskommune, Lyse energi, Universitetet i Stavanger og Greater Stavanger)
- Mål: Et innovasjons- og demonstrasjonsprosjekt, med tre europeiske lyrlum for utvikling av smarte byer der indikator, energi og IKT len i sammenheng.

Kristiansand kommune

- Partner og en av tre pilotbyer i «Smart Mature Resilience»-prosjektet der Universitetet i Oslo er vitenskapslig koordinator
- Mål: Gjøre byene i stand til å takle katastrofer (havnivå-stigning, ekstremvær, flom og rås, store ulykker og terror)

FORKOMMUNE skal samarbeide tett med andre programmer

Offentlig sektor-ph.d.

- Mål for ordningen
  - økt langsiktig og relevant kompetensbygging og forskningsinnsats i offentlige virksomheter
  - økt forskerutdanning i offentlig sektor
  - økt samarbeid mellom skadema og offentlig sektor

Regionale forskningsfond

Horisont 2020

Regionale forskningsfond

Horisont 2020

Noen stikkord å ta med seg videre

- Innledende spørsmål:**
- Hvilket problem skal vi løse/hva er behovet?
  - Hva trenger vi av kunnskap?
  - Hvem kan bidra/hvem inngår i løsningen

- Viktig for prosessen**
- Innovasjon trenger både gode ideer og systematisk arbeid
  - Bærekraftige løsninger krever langsiktig tenkning
  - Dokumenter det som gjøres – det gir mulighet for egen læring, spredning og tilbakemelding,

Regionale forskningsfond

De regionale forskningsfondene skal mobilisere til økt FoU-innsats og styrke forskning for regional innovasjon og utvikling.

KS' visjon

En selvstendig og nyskapende kommunesektor

Hvorfor skape mer kommunal forskning, utvikling og innovasjon?

Marit Moe, daglig leder KS Nord-Trøndelag/Midt-Norge marit.moe@ks.no

KOMMUNSEKTORENS ORGANISASJON
The Norwegian Association of Local and Regional Authorities

Innovasjon og utviklingsarbeid, forskning

Innovasjon bygger på godt utviklingsarbeid, og karakteriseres av:

- Dyptgående forståelse av **behovet**: Krever **mye større oppmerksomhet** enn vi vanligvis tror!
- Har et problem eller **floke som utgangspunkt**, der man ikke kjenner løsningen
- **Samskaping** mellom mange aktører utenfor og innenfor kommunen: grenseoverskridende samarbeid
- Når mer av det samme, og småstegs forbedringer ikke er nok: nye løsninger som krever **eksperimentering og utprøving** - og dermed feiling
- Bygger på **metodikk** og er et eget fag

Bakgrunn

Bruker vi verktøyene?

<http://www.ks.no/fagomrader/utvikling/innovasjon/innovasjonsverktoy/>

Hvorfor?

